

ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ - ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ 15 ΘΗΜΕΡΑΝ

ΑΠΟ ΤΑΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΧΝΙΚΑΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΤΟΥ

”ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΟΥ”

ΒΙΓΥΝΑΙΚΕΣ
ΤΟΥ
ΜΕΓΑΛΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
ΥΠΟ
Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ.

ΕΚΔΟΣΙΣ "ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΟΥ"
ΑΘΗΝΑΙ-1925

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΕΙΣ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΑΝΤΙ ΔΡΧ. 12

7.50 ΔΡΧ. Δ' ΕΚΑΣΤΗΝ ΔΗΜΟΣΕΥΣΙΝ ΔΡΧ. 7.50.

ΟΠΤΙΚΑ — ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ
ΜΑΡΙΝΑΡΟΥ ΚΑΙ ΜΟΙΡΑΓΙΑ
ΣΤΑΔΙΟΥ 20 — ΑΘΗΝΑΙ

ΧΡ. ΔΟΥΚΑΣ 'Επιμελητής τῆς ἐν τῷ Νοσοκομείῳ Συγγρού Παγελιστ. Κλινικῆς τῶν Ἀφροδισίων καὶ Δερματικῶν, π. βοήθης ἐν τῇ Charité τοῦ Βερολίνου. Γερανίου 34. 8—9 1)2 καὶ 5 1)2—8. Τηλέφωνον 7—12.

ΕΜΜ. ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ, σφιλιδολόγος—δερματολόγος, τέως ἐσωτερικὸς ἰατρός ἐν τῷ Νοσοκομείῳ Α. Συγγρού. Δέχεται Γερανίου 34, 10—1 καὶ 3—5. Τηλέφωνον 7—12

ΤΑ ΓΛΥΚΑΣΑΣ
ΣΤΟΥ ΚΑΡΡΑ
ΣΤΑΔΙΟΥ 20

ΝΟΜΙΚΟΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ
ΣΩΦΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ — ΖΑΡΙΦΟΠΟΥΛΟΥ
ΟΔΟΣ ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΥ 25

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΙΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ "ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΟΥ,"
— ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 32 —

ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ—ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ—ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΙΩΑΝΝΙΝΟΥ

ΕΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

31 Ιανουαρίου 1925

ΑΡΙΘ. 2-12

ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

32 ΟΔΟΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 32

ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΑ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΑΓΓΕΛΟΥ ΔΟΞΑ. — Καταργούνται οί τίτλοι ευγενείας. [Παρισινά Γράμματα].
 ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ. — 'Ο δημόσιος υπάλληλος. — 'Η Αστυνομία τῶν Πόλεων. — Περιοδικομανία. — Τὸ Ἑλληνικὸν Θέατρον.
 ΦΑΙΑΡΟΥ ΧΑΡΗ. — Πολιτικοὶ διάλογοι. — Φιλολογικοὶ διάλογοι.
 ΑΘ. Γ. ΚΥΡΙΑΖΗ. — Ψυχὴ...
 ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΤΣΟΥΛΗ. — Χασμόγελα Θεῶν.
 ΜΑΡΙΚΑΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ. — Πρόσφυξ.
 ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Σ. ΛΥΚΟΥΔΗ. — 'Υπέροχος Ἐξπρεσιονιστικὸς πίναξ. [Διήγημα].
 Κ. Α. ΦΩΤΑΚΗ. — Πρὶν ἀπὸ τῆ σάρκα τῆς. [Ἑλληνικά Διηγήματα].
 Μ. Ν. ΚΟΡΝΑΡΟΥ. — Νοσταλγία. [Κρητικὰ Διηγήματα].
 ΑΝ. ΚΑΡ... — Ἐνα ἄσχημο τέταρτο τῆς ὥρας. [Σένη λογοτεχνία].
 Κ. Α. ΦΩΤΑΚΗ. — Ὁ προβληματικὸς... κ. Βουτυράς. [Σημειώσεις λογιῶν].
 ANDRÉ LICHTENBERGER. — Ὁ Μικρὸς Βασιλεὺς. Κεφ. Β' Οἱ Μυῖνες. Κεφ. Γ' Οἱ θρύλλοι τῆς οἰκογενείας Καίνος. [Μυθιστόρημα κατὰ μετάφρασιν Δόξος ΠΑΡΘΕΝΟΠΗΣ ΠΑΠΑΜΑΝΟΥΗΛ].
 ΑΠΟ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΟΣΜΩΝ. — Ἐπιστήμαι—Τέχναι Γράμματα — Εἰδήσεις — Περιεργα.

ΠΑΡΙΣΙΝΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΚΑΤΑΡΓΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

ΕΥΓΕΝΕΙΑΣ

Θλίψις καὶ κατῆφεια εἰς τὰς τάξεις τῶν κομητῶν καὶ ὑποκομητῶν. Πῶς ἐδημιουργήθησαν οἱ εὐγενεῖς — Ἡ ἱστορία τοῦ περιφήμου «ντέ» — Στατιστικαὶ καὶ ἀνέκδοτα τῆς κατασκευῆς τῶν τιτλοῦχων.

ΠΑΡΙΣΙΟΙ—ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1925.

Ἡ Γαλλία καταργεῖ τοὺς τίτλους εὐγενείας. Εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τῶν σοσιαλιστικῶν χειρονομιῶν τῆς κυβερνήσεως Ἑρριώ, προστίθεται σήμερον καὶ αὕτη. Κακὸς καὶ ψυχρὸς μοναμᾶς γιὰ τὴν ἐφετερινή πρωτοχρονιά εἰς τοὺς ἐκλαμπροτάτους, εὐγενεστάτους καὶ ἱπποτικωτάτους κ.κ. κόμητας, ὑποκόμητας, μαρκησίους, βρῶνους καὶ δοῦκας μετὰ τῶν θηλυκῶν αὐτῶν καταλήξεων.

Ὁ μερίμη τῶν ὑπουργείων τῆς Δικαιοσύνης καταρτισθεὶς νόμος περιλαμβάνει ἐν καὶ μόνον ἄρθρον διὰ τοῦ ὁποῦ ἀπαγορεύεται τοῦ λοιποῦ ἢ χρησιμοποίησις τίτλων εὐγενείας εἰς τὰς δημοσίας πράξεις ἐπὶ ποινῇ ἐφαρμογῆς τῶν ἄρθρων 50 καὶ 53 τοῦ ποινικοῦ κώδικος.

Μὲ ἄλλους λόγους οἱ εὐγενεῖς τιτλοῦχοι θὰ ὑφίστανται τοῦ λοιποῦ, μόνον ὑπὸ ἐχεμύθειαν. «Καλὴμέρα ἀγαπητὴ κόμη», «καλὴ σου μέρα φτωχέ μου βρῶνε». Ἄλλ' εἰς τὰς ἐπισήμους πράξεις θὰ εἶνε ὅλοι πολῖται καὶ τίποτε περιπλέον. Εἰς τὰ κοινωνικά τῶν ἐφημερίδων δὲν θὰ φιγουράρουν τοῦ λοιποῦ ἀγγελίαι κολακεύουσαι τὴν κουροδοξίαν νεοπλούτων χοντρομπακάληδων, εἰτινες μετεβάλλοντο εἰς κυανοαίμους ἱπποτάς χάρις εἰς ὀλίγα βαρέλια ταρμαῖ καὶ χάρις εἰς τὴν ἀδεκαρίαν, ἥτις μαστίτζει τοὺς πραγματικοὺς τιτλοῦχους.

ΤΟ 1925 ΕΡΤΡΑΦΗΤΕ ΟΛΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

* ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡΑΧ. 3 *

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
„ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΣ“

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕΤΗΣΙΟΙ

Εσωτερικού	Δο. 60.—
Εξωτερικού	Φρ. γαλ. 60.—
Αμερικής	Δολλάρ. 4.—
Αγγλίας και Αποικιών	Σελλήνια 15.—

Αι συνδρομαί πάντοτε προπληρωτέαι.

Δέν θά απολαύσωμεν πλέον τήν ἀγγελίαν τῶν γάμων τοῦ «κόμητος Υακίνθου Νοστρεμπίγι ντ' Αρανσόν—σὺρ—Μάρν μετὰ τῆς διδος Τόμαρ, θυγατρὸς τοῦ γνωστοῦ ἐν Σικάγφ μεγαλογυρουνεμπόρου». Οὔτε θά χαμαρώσωμεν νεοτεύκτους εὐγενεῖς, οἱ ὅποιοι ἐκοιμῶντο τὸ βράδου ὡς κοινοὶ θνητοὶ καὶ τὴν ἐπαύριον ἐξυπνοῦσαν βαρωνέττοι χάρις εἰς ὀλίγα κέρματα, τὰ ὅποια ἄφιναν νὰ γλυστρήσουν καταλλήλως εἰς τὴν ἀριστερὰν πάλαμην τοῦ Πάπα.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀφ' ἐνὸς κόβεται ἕνα παπικὸν εἰσόδημα, ἀφ' ἑτέρου δὲ κόβεται καὶ πᾶσα ἐλπίς εἰς τὸ μέλλον ἀπὸ τοὺς πρώην κόμητας καὶ βαρῶνους νὰ πωλήσουν ἢ νὰ ἐμπορευθοῦν τὸν τίτλον τους πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς φιλοδοξίας τῶν νεοπλούτων. Οἱ τελευταῖοι αὐτοὶ, μὲ τὴν σειρὰν τους, χάνουν πᾶσαν ἐλπίδα ὅτι κάποτε θ' ἀλλάξουν τὸ χρῶμα τοῦ αἵματός των καὶ ἡ μακρὰ ἱστορία τῶν διαφόρων Ἀρτανιάν ἢ Δον-Κιχωτῶν ἢ Μομορανού, ἱστορία ποῦ ἐδημιούργησεν ἡθῆ, ἔθιμα, καταστάσεις, ἐποχάς, ἱστορία ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν ἠκονίσθη ἐπιτυχῶς ἡ δηκτικῶς χιουμοριστικὴ γραφίς τοῦ Μαρσέλ Προύστ, δύει ὀριστικῶς καὶ ἀδόξως μέσα εἰς τὸν τόπον ὅπου ἀκριδῶς ἐσημείωσε τὰς λαμπροτέρας σελίδας τῆς πάλαι ποτὲ ἀκμῆς τῆς.

Τὸ περίεργον ὅμως εἶνε, ὅτι οἱ σημερινοὶ εὐγενεῖς δέν εἶνε ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν οἰκῶν, ἀλλὰ οἱ περισσότεροι εἶνε νεοφῶτιστοι κατασκευασθέντες «ἀντιστάσεως μὴ οὔσης».

Μία ἐπετηρὶς εὐγενείας τοῦ Bachelin-Deflovenne κατανέμει ὡς ἑξῆς τοὺς εὐγενεῖς τιτλοῦχος τῆς Γαλλίας: 60,000 ἀριστοκράται, 100 πρίγκηπες, 2,500 δοῦκες, 5,000 μαρκήσιοι, 12,000 κόμητες, 5,000 ὑποκόμητες, 5,000 βαρῶνοι, 500 ἱπῶται, 100 θυρεοφόροι καὶ 30,000 δικαιοματοῦχοι συλλαβῶν ἢ ἀρθρῶν εὐγενείας εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ἐπώνυμου των, ὅπως τὸ περίφημον—ντέ, τὸ μεταπηδήσαν καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἀριστοκρατίαν τοῦ Βυζαντίου (δρα καὶ τὴν Φαναριώτισσαν δέσποιναν κ. ντὲ Παρμενίωνας)...

Ἀπὸ ὅλους αὐτοὺς τοὺς τιτλοῦχος ὁ ὑποκόμης Royer εἰς ἄλλην στατιστικὴν ἀποδεικνύει τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἀληθινὸν εὐγενῆ, σβύνει ἀπὸ τὸν κατάλογον εἰκοσιπέντε

χιλιάδας τοιούτους, ὡς παραπεποιημένους καὶ μὴ ἔχοντας καμμίαν κυανὴν φλέβα εἰς τὸν ὄργανισμὸν τους.

Ἄλλὰ πῶς τότε συνέβη νὰ ἀγκωθῆ τόσοσ ὁ ἀριθμὸς τῶν παρεισάκτων τῆς ἱπποσύνης; Ἡ ἐξήγησις δέν θά εἶνε καὶ τόσοσ δύσκολος ἂν ἀναλογισθῆ κανεὶς ὅτι ὁ Ναπολέων ὁ 1ος ἔχρισε ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ἑνέα πρίγκηπας, 32 δοῦκας 388 κόμητας καὶ 1,090 βαρῶνους. Ἡ Restauration δέν ὑστέρησε. Ἐχρῖσε καὶ αὐτοὶ 17 δοῦκας, 70 μαρκησίους, 83 κόμητας, 62 ὑποκόμητας καὶ 215 βαρῶνους. Ἐχορήγησε προσέτι καὶ 785 ἐπιστολάς εὐγενείας, ὡς εἶδος πιστοποιητικῶν μικροβιολογικῆς ἐξετάσεως τοῦ αἵματος εἰς περιεκτικότητα... κυανῶν αἰμοσφαιρίων! Ἡ κυβέρνησις τοῦ Ίουλίου ἐδημιούργησε 3 δοῦκας, 19 κόμητας, 17 ὑποκόμητας καὶ 59 βαρῶνους καὶ τέλος, ὁ Ναπολέων III ἐφτιασε καὶ αὐτὸς 12 δοῦκας, 19 κόμητας καὶ 21 βαρῶνους, δώσας προσέτι τὸ δικαίωμα εἰς 368 άτομα, νὰ... θεωροῦν τὸν ἑαυτὸ τους εὐγενῆ.

Συγχρόνως μὲ τὴν δημιουργίαν τῶν τυχαρπάστων αὐτῶν τιτλοῦχων αἱ παλαιαὶ πραγματικαὶ εὐγενεῖς οἰκογένειαι ἐξηφανίζοντο οὕτως, ὥστε οἱ σημερινοὶ εὐγενεῖς δέν εἶνε παρὰ ἀπόγονοι τῶν ψευδοευγενῶν ἢ ἀπλῶς ἀκαθόριστοι τριτοεξάδελφοι ἢ, ἀπλούστερον, τίποτε ἀπὸ βλα αὐτά.

Ἄλλὰ τί εἶνε τὸ περίφημον αὐτὸ ν τ ε ; ἀπλούστατα, ὅτι ἐννοεῖται ἀπὸ τὴν μετάφρασίν του, δηλαδὴ τ ο ὕ. Ὅπως ἔχομε στὰ χωριά μας Γιάννης τοῦ Κώστα καὶ Κώστας τοῦ Γιάννη καὶ ὅπως ἀπὸ τὰ ὀνόματα αὐτὰ παρήχθησαν τὰ ἐπώνυμα Γιάννης Κωνσταντίνου ἢ Κώστας Ἰωάννου ἔτσι καὶ στὴ Γαλλία τὸ ντὲ ἐχρησίμευεν ὡς διακριτικόν, ὅχι τῆς οἰκογενείας, ἀλλὰ τοῦ τόπου. Μαρτὲν τοῦ Μπαρντώ, Μαρτὲν τοῦ Στρασοβούργου κ.ο.κ Ἀργότερα δὲ τὸ διακριτικὸν τοῦ τόπου ἐτίθετο πρὸς διάκρισιν ἄλλων συνωνύμων, ἡ ὁποία δέν εἶχεν τὴν αὐτὴν ἀξίαν. Πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως, δηλαδὴ « νὰ μὴν ξεπέση ἡ ὑπόληψις» καὶ συνεπῶς πρὸς διάκρισιν εὐγενείας. Τοιοῦτοτρόπως τὸ ντὲ κατήντησε τίτλας καὶ καθένας κολλοῦσε στ' ὄνομά του ἕνα -ντὲ μὲ τ' ὄνομα δύο, τριῶν χωριῶν στὴν ἀράδα, ἐγέμιζε ἕνα μεγάλο μπιλλιέτο κι' ἐγένετο σπουδαῖος.

Τὸ σύστημα αὐτὸ ἐξηκολούθησε μέχρις ἐσχάτων. Ὁ André Gybal ἀναφέρει μεταξὺ ἄλλων ἕνα χαριτωμένον κύριον Πρόν, πρῶην νομάρχην ὁ ὁποῖος διὰ νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ γόητράν του μετὰ τὴν παῦσιν του προσέθεσεν ἕνα ὠραῖο πρῶν εἰς τὸ ὄνομα του ἕνα σωρὸ γαρνιτούρες, ὥστε κατήντησε νὰ ὀνομάζεται μουσιῦ Πρόν Γκινιὸν ντὲ λ' Ἐσπινοῦᾶ ντὲ Σαιντ Ραντεγκόντ!!! Οὔτε λίγα οὔτε πολλά. Τὸ 1922 δὲ ὁ κ. Πινὸ, γραμματεὺς τῆς κοινότητος τῆς Φόρζ, ἐπέτυχε τὴν ἀδειαν ὅπως τὰ τέσσαρα τέκνα του φέρουν εἰς τὸ ἐξῆς τὸ ὄνομα Πινὸ ντὲ Περιγκὸρ ντὲ Βιλλσενόν.

Ἄλλὰ δέν εἶνε μόνον τὸ «ντὲ». Ὑπάρχουν καὶ ση-

μετὰ στίξεως ἀκόμη τὰ ὁποία θεωροῦνται, ἐλλείψει καλλιτέρου, τίτλοι εὐγενείας. Ἐνα τέτοιο σημεῖον εἶνε ἡ παῦλα Φαγιόλ-Κολλέ π.χ. ἢ τὸ ἀράδιασμα ὅμως τῶν ὀνομάτων ποῦ ἔδωσε ὁ νοῦν: Μάριος-Ἐρρίκος-Αὐγουστος Φραγκίσκος-Λαυρέντιος Πύμ! Ἄλλοι πάλι γιὰ ν' ἀποκτήσουν τὴν περίφημη παῦλα ἐμηχανεύθησαν νὰ συνδέσουν μὲ αὐτὴν τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς των οὕτως ὥστε ἐμφανίζονται μὲ τὸ ἐπώνυμόν τους, παῦλα καὶ τὸ πατρικὸν ὄνομα τῆς συζύγου των δίπλα. Εἶνε πράγματι περίεργον πῶς οἱ Γάλλοι, κατ' ἐξοχὴν δημοκρατικὸς λαός, εἶνε μανιώδεις γιὰ τίτλους, παράσημα, διακρίσεις, μπιλλιέτα μὲ πέντε, ἐπτὰ ἀράδες καὶ τὰ παρόμοια. Συχνὰ βλέπει κανεὶς ἐπισκεπτήρια μὲ τὸν τίτλον «μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ἐορτῶν τῆς Ἀστυνομίας» ἢ «μέλος σύμβουλος τοῦ Α ἢ Β συλλόγου». Καθημερινῶς δὲ εἰς τὰ κοινωνικὰ τῶν γάμων οἱ ἐνδιαφερόμενοι, οἱ μὴ ἔχοντες ἄλλο τι διακριτικόν, ἀπαριθμοῦν τὰ πολεμικὰ των μετάλλια. Ὅλλοι γνωρίζομεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὰ γεγονότα τοῦ 1916 τοῦ ναύαρχου Φουρνέ. Ἐ, λοιπόν, ὁ κ. Φουρνέ, εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰ παραδείγματα ποῦ ἀνέφερα, τὸ δὲ γενεολογικὸν του ἱστορικόν, τὸ ὁποῖον παραλαμβάνω ἀπὸ τὴν «Κοιτινιέν», ἔχει ὡς ἑξῆς: Εἰς τὰς 2 Μαρτίου 1856 ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἀρζεντάν, ὁ Λουδοβίκος—Ρενέ—Κάρολος—Μαρία Νταρτιζ καταταχθεὶς εἰς τὸ ναυτικὸν καὶ λαβὼν τὴν ἀδειαν, εἰς τὰς 20 Αὐγούστου 1877, νὰ προσθέσῃ εἰς τὸ ὄνομά του τὸ ντὲ Φουρνέ. Ἐκτοτε ἐγένετο Νταρτιζ ντὲ Φουρνέ καὶ δταν ἐφθασε στὴν Ἑλλάδα, ἐλέγετο ἀπλῶς: ναύαρχος Φουρνέ.

Ὅλες λοιπόν αὐτὰς οἱ εὐθυμεις ἱστορίαι οἱ ὁποῖαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μᾶς παρουσιάζουν μόνον τὸ πομπῶδες ἐξωτερικόν των, πρόκειται νὰ ἐκλείψουν χάρις εἰς τὸν νεαρὸν Γαλλικὸν νόμον. Δέν ξέρομε κατὰ ποῖον βαθμὸν θά εἶνε ἀπαρηγόρητοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι βαρωνέττοι, ἀλλ' ἐκείνο τὸ ὁποῖον εἶνε ἀληθές, εἶνε τὸ ὅτι αὐτοὶ μὲν θά κερδίσουν εἰς ἀξιοπρέπειαν, ἡ δὲ κοινωνία θά ἀπαλλαγῇ τοῦ ἄγους τῶν διαφόρων κυανοαιμικῶν διακρίσεων.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΞΑΣ

Ο ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ

Ἐν διαρκεί ἁγωνία καὶ πένθει διατελεῖ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὁ δημ. ὑπάλληλος μὲ τὴν νεοελληνικὴν ἐφεύρεσιν τῶν διαφόρων καθεστώτων καὶ τὸ τελευταῖον ὄνειρον τῆς ἰδρύσεως «Ἐπιτροπῆς Οἰκονομῶν». Ἐὰν οἱ διευθυνόντες τὰ δημόσια πράγματα, νομίζουν, ὅτι πλήττοντες τὸν ὑπάλληλον, πλήττουν τὰ ἀντίπαλα κόμματα, ἢ περικόπτοντες θέσεις ἀναζωογονοῦν τὰ δημόσια οικονομικά, ἀπατώνται κατὰ τὸν ἀφελέστερον τρόπον. Πλήττουν μόνον τὸ Κράτος καὶ οὐδὲν ἄλλο.

Τὸ κακὸν πρέπει νὰ κτυπηθῇ ἐκεῖ ὅπου εὐρίσκειται

καὶ εὐρίσκειται μόνον εἰς τὴν πιδαριώδη διανόησιν τῶν διευθυνόντων ἐκάστοτε τὰ κοινά, εἴτινες ἀνεδοκατερχόμενοι τοὺς ὑπουργικὸς καὶ πρωθυπουργικὸς θώκους, φαντάζονται, ὅτι καθένας ξεχωριστὰ καὶ διορθῶναι εἰς τὸ ἐρεπτιον αὐτὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, ἐν ᾧ τὸ κατακρημνίζει.

Εἰς βλας τὰς ἐποχὰς τὴν ἐγκαρτέρησιν καὶ τὴν ἠθικὴν ἀντοχὴν ἔδειξε μόνον ὁ πολιτικὸς ὑπάλληλος καὶ αὐτὸν θά ἔπρεπε ἕνας εὐφυῆς καὶ τίμιος κυβερνήτης νὰ ἐναγκαλισθῇ διὰ νὰ ἡμπορέσῃ νὰ περισώσῃ, ὅτι ἀφήκεν ἡ δυνιηρὰ στρατοκρατία, ἡ ὁποία δυστυχῶς μαστίζει ἀκόμη καὶ κυβερνῶντας καὶ κυβερνωμένους.

Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

Χαιρετίζομεν μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὴν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ἐγκατάστασιν τῆς Ἀστυνομίας τῶν πόλεων καὶ εὐχόμεθα ὅπως πάντοτε ἐπιδεικνύῃ τὸν ἀξιοθαύμαστον ζήλον τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς.

Δυστυχῶς ὅμως, καθὼ Ἑλληνας καὶ ἡμεῖς ποῦ γράφομεν αὐτά, προαιωνιζόμεθα, ὅτι ἡ ἀγνότης τῆς καὶ ἡ δραστηριότης δέν θά διατηρηθῇ ἐπὶ μακρόν, διότι ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τὰ ἰδιαίτερα γραφεῖα τῶν ὑπουργῶν εἶναι πολὺ πλησίον εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἀστυνομίας τῶν πόλεων, ἐκτὸς ἂν αὕτη, μὲ τὴν ἐγκατάστασίν τῆς, ἐφρόντισε νὰ προμηθευθῇ ἀρκετὰ καλὰ ἀχρήστων, ὅπου θά ῥίπτωνται βλα τὰ «μπιλλιέτα» τῶν ἐνδιαφερομένων περὶ ἡμετέρων ὡς μολυσματικά!

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΜΑΝΙΑ

Εἶνε ἡ ἀσθένεια ποῦ κατέλαβε τὴν Ἑλλάδα, νὰ παρουσιάζωνται ἐπιχειρηματῖαι τῆς στιγμῆς, καὶ νὰ ἐκδίδουν καὶ διευθύνουν περιοδικά. Τὰ κίσκια ἐπλημμύρισαν. Οἱ τίτλοι ἐξηντλήθησαν. Νομίζει κανεὶς, ὅτι τόσοσ πολὺ ἔδω τὸ κοινὸν ἔγινε φιλαναγνωστικόν, ὥστε νὰ δικαιολογοῦνται αἱ ἐκδόσεις τόσοσν περιοδικῶν. Καὶ ὅμως, δυστυχῶς, δέν συμβαίνει αὐτό. Καὶ οἱ ἐπιχειρηματῖαι; Ἀπλούστατα κερδίζουν τὴν δόξαν καὶ τὴν φήμην τοῦ διευθυντοῦ ἐνὸς φιλολογικῶ ὄργανου, ὅπου δημοσιεύουν καὶ τὰ δοκίμια των. Ἐννοεῖται ὅτι τὰ πλεῖστα τούτων εἶνε θνησιγενῆ, ὅπως καὶ αἱ τόσαι ἐμφανίσεις πολυπληθῶν νέων λογογράφων.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

Οἱ θεατρικοὶ μας συγγραφεῖς ἐξηγέρθησαν, διότι τὰ ἔργα των δέν ὑπάρχει θέατρον νὰ τὰ παίζῃ, ἢ καὶ ἐὰν ὑπάρχη, δέν ἀναδιδάσκονται ἐπὶ σκηνῆς συνεχῶς. Ἐρρίφθη ἡ ἰδέα ὑπὸ τοῦ κ. Σπ. Μελά, νὰ ὀργανώσῃ ἕνα ἑλληνικὸν θέατρο, ποῦ θά παίζῃ μόνον ἑλληνικὰ ἔργα. Ἡ ἰδέα αὕτη εἶνε θαυμασία καὶ τὴν ὑποδεχόμεθα μετ' ἐνθουσιασμοῦ. Ἄλλὰ ἐπειδὴ γνωρίζομεν, ὅτι βᾶσις τῶν τοιούτων ὀργανώσεων εἶνε τὸ συμφέρον ἐκείνων ποῦ πρωτοστατοῦν εἰς αὐτάς, ἀμφιβάλλομεν, ἐὰν ὁ σκοπὸς ἐνὸς τοιούτου θε-

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ — ΤΕΧΝΟΚΡΙΤΙΚΑ

ΨΥΧΗ...

Μεσ' στήν καρδιά μου πλέχνεις, άνομη άράχνη του καιροῦ, τή θλίψη!
 Κ' ήρθε μιὰ Μοίρα καί μου μίλησε: Πιέ τὸ φαρμάκι νὰ ξεχάσης.
 Κ' ήρθε κ' ή νιότη καί με φίλησε: Καιρός μας ν' άποχωριστούμε.
 Κ' εἶπε ή Ζωή: Καίρὸ δὲ σ' έννωσα, μονάχα τήν καρδιά φοβάμαι...
 Μεσ' στήν καρδιά μου κάτι σάλεψε, καθὼς τὸ ῥόδο πρὶν μαδήση.
 Σὰ νάνε κάποιο, πὸν δὲν άνθισε κ' ή πίκρα τὸ μαράνει, γέλοιο.
 Καί τὰ ματάκια, πὸν με πλάνεψαν, τὰ φέρνει ὀ νούς μου πεθαμένα.
 Καί τὰ χειλάκια, πὸν με δρόσισαν, τῆς γῆς τὰ γεύεται σκουλήκι.
 Μεσ' στήν καρδιά μου κάποιος πέρασε με τ' άσπρα κρῖνα στὰ μαλλιὰ του!

άτρου θά εἶνε ή ὑποστήριξις γενικῶς τῆς θεατρικῆς ἐν Ἑλλάδι τέχνης, ἢ μερικῆ ἱκανοποίησις τῶν παρ' ἡμῖν ὀλίγων παλαιῶν θεατρικῶν συγγραφέων, τῶν καί διὰ συλλόγου εἰδικῶ ὄντων ἠνωμένων.

ANEMOMAZOMATA

ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

Ἡ θρυλούμενη ὀργάνωσις φασιστικῶν ταγμάτων ὑπὸ τοῦ κ. Κονδύλη μου ένθυμίζει κάποιον άνέκδοτον πὸν μου διηγήθη ἐκλεκτός μου φίλος.
 Ὄταν κατὰ τὸ ταξείδιον τοῦ κ. Κονδύλη, ὑπουργοῦ καί τοῦ κ. Παπαναστασίου, πρωθυπουργοῦ τότε, εἰς Θεσσαλονίκην, ὀμίλει ὀ πρῶτος περὶ διαφόρων ὀργανωτικῶν σχεδίων κλπ. ὀ ἐκ Τριπόλεως πολιτευτῆς κ. Παπαναστασίου τοῦ εἶπε:
 — Καλὸ εἶσαι, μωρὸ Γιώργη, ἀλλὰ ἔχεις κακὸς συναναστροφές...!
 Καί εἰς τὰς έντόγους διαμαρτυρίας τοῦ κ. Κονδύλη κατὰ τῶν πρωθυπουργικῶν χαρακτηρισμῶν, συνελήφω- νεν ὀ κ. Παπαναστασίου:
 — Νά, διαρκῶς κάνεις παρῶα με τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον καί τὸν Μέγαν Ναπολέοντα...!

Κατὰ τελευταίαν συνάντησιν τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Μιγαλακοπούλου μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Οἰκονομῶν, ὀ κ. Πρωθυπουργός ἐξήτησε νὰ πληροφο-

Μοῦρες ὀ Ἐρωτας πὸς εἶτανε, κ' ὀμως πὸς ὀμοιαζε τὸ Χάρο!
 Κ' ἐγὼ γιὰ σὲ τήν Πούλια ταίριαξα σ' ἕνα τραγοῦ- δι χουστῆ βέρα!
 Καί τὸ θυμᾶμαι, σάν τήν ὀψη σου ἄλλη δὲν εἶταν παπαρούνα.
 Μεσ' τήν καρδιά μου ἀπόψε ὀ Ἐρωτας πίνει τὰ δάκρυα νὰ μεθύση.
 Στὰ χέρια του ή ψυχὴ μου κρέμεται σάν πα- γωγένη πεταλούδα.
 Καί τοῦ παλιοῦ καιροῦ οἱ αντίλαλοι κλαῖνε βου- βοὶ στήν κάμαρά μου.
 Μὰ ἐγὼ, μὰ ἐγὼ, πὸς τῆ λησιμόνησα τήν πρῶ- τη ἄρχή τοῦ τραγουδιοῦ μας!
 Πότε καί ποῦ καί πὸς σάγάπησα; ...
 Καί τοῦ Καιροῦ μιλῶ με πόνο:
 Δὲν εἶν' ή ἀγάπη, πὸν μου σκότωσες!
 Πρῶτη φορὰ τήν άνταμώνω...

ΑΘ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ

ρηθῆ περὶ τῆς πορείας τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς. Καί ὀ κ. Εὐταξίας ὀλίγον τί στερεοελλαδικῶ τοῦ ἀπήνησε:
 — Τάξι, πράξι καί γουρνοκατάστασις!

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

Ὄ «Νουμᾶς» λέγουν πὸς πρόκειται ν' ἀλλάξη ὑπη- κοότητα ἐκδότου, ἀφοῦ ἔδωσε ή βασιλεία τοῦ Ἐκδοτικῶ οἴκου Βασιλείου.

Κάποιος, λοιπόν, περιέργως ἠρώτησε τὸν κ. Ταγκό- πουλον περὶ τούτου, ὀστις τοῦ ἀπήνησε με ὑφρος τόσον δραματικόν, ὀσον καί λακωνικόν:

— Ὄ-νουμα καί μὴ «Νουμᾶ»!

Προκειμένου νὰ ἐκδοθῆ νέον περιοδικόν με ἐπιτελεῖον νέων καί με νέας ἀρχάς, ὀ φορεὺς τῆς ἰδέας ταύτης ἐξή- τησε καί τήν συνεργασίαν τοῦ παλαιοῦ κ. Ξενοπούλου ἢ «πρὸ λόγου» κατ' ἔθιμον, τῶν νέων. Ἀλλ' ὀ κ. Ξενο- πούλος ἠθέλησε αὐτὴν τήν φορὰν νὰ μείνη ξένος πρὸς τήν νεανικὴν ἐκδοσιν καί ἐξήτησε, καθὼς λέγουν, πρῶτα τὸν παρᾶ! Ὄπου ὀ ἀτυχῆς περιοδικομανῆς ἄπελπις, μετὰ τι- νας στιγμᾶς, διηγείτο τὸ συμβᾶν εἰς τρὺς κάτωθι τῆς οἰ- κίας τοῦ κ. Ξενοπούλου ἐναγωνίως ἀναμτένοντας συν- τρόφους του.

Καί κάποιος ἱερόσυλος ἐκ τῆς συντροφιάς ἐφώνησε χαρακτηριστικά:

— Μὰ αὐτὸς δὲν εἶναι Ξενοπούλος, εἶναι παρᾶ-ξε- νόπουλος!

ΦΑΙΔΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΠΕΡΟΧΟΣ ΕΞΠΡΕΣΙΟΝΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Α

Τὸ διήγημα πὸν τὸ εἰτιλοφόρησα εἶσι, δὲν τὸ ἐγέ- νησα ἐγὼ. Δὲν ἔχω αὐτὴ τήν τιμή, μὰ καί δὲν ἐννοῶ νὰ πάρω ἀπάνω μου καί τήν εὐθύνη του. Ἀπὸ τίς λεγόμενες Εἰ- καστικῆς Τέχνης καταλαβαίνω τόσο, ὀσο καί ἀπὸ διαφο- ρικὸ καί ὀλοκληρωτικὸ ὀπολογισμό. Ντροπὴ μου εἶναι πὸν τὸ λέω, ἀλλὰ πλειὸ μεγάλη ντροπὴ εἶναι νὰ ντρέπε- ται κανεὶς νὰ διαλαλῆ τήν ἀλήθεια. Δὲν ἔχω πατήσει ποτὲ τὸ ποδάρι σὲ καμμιάν ἐκθεσι οὔτε τῆς Τέχνης τοῦ Ἀπελλῆ καί τοῦ Παρασσίου, οὔτε τῆς τέχνης τοῦ Φειδία καί τοῦ Πραξι- τέλους. Ἀπ' αὐτὰ λοιπὸν κρίνετε, ἂν ἦταν δυνατὸ νὰ ἦ- ναι δικὸ μου αὐτὸ τὸ διήγημα, πὸν θὰ ἄρχιση πάρα κά- τω, ἀφοῦ ὀμως σὰς ἐξηγήσω ποιὸς μου τὸ διηγῆθηκε κ' ἐγὼ ἄκουα κ' ἔγραφα, ὀτι μου ἔλεγε με τὸ νῆ καί με τὸ σίγμα, καθὼς καί τί εἶδους ἄνθρωπος εἶναι αὐτός.

Καί γιὰ νὰ με πιστεῦσετε, — πὸν δὲ θαρρῶ νὰ δυσ- πιστήτε, — παρακαλῶ νὰ προσέξετε καί σιτῆ γλῶσσα πὸν εἶναι γραμμένο αὐτὸ τὸ διήγημα πὸν δὲ μοιάζει διόλου μ' αὐτὴ πὸν γράφω, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἀνάμεσα στήν καθα- ρεύουσα καί στήν ἀπλή πὸν μιλοῦμε, μεταξὺ φθορᾶς καί ἀφθορίας, ἢ ἀνάμεσα στὰ δυὸ νερά, ὀπως λένε οἱ ναυτικοί, γιὰ τὴ θάλασσα πὸν δὲν εἶναι οὔτε ἐπιφάνεια οὔτε πνυμέναις.

Ὄ φίλος μου πὸν μου τὸ διηγῆθηκε, ἀνήκει στὸ γένος τῶν διανοουμένων, στήν ὀμοταξία τῶν κριτικῶν, στήν τάξι τῶν ἀμειλίκτων κριτικῶν, πὸν δαγκάνουν καί ὀχι ἐκείνων πὸν λιβαρίζουν. Με αὐτὴ του τῆ ζωολογικῆ κατάταξι, πιστεύω, πὸς θὰ τὸν γνωρίσετε καλλίτερα. Καί ὀτι εἶναι ἀπὸ τοὺς κριτικούς πὸν δὲν ἐχάραξε ποτὲ τ' ἀ- χεῖλι τους τὸ χαμόγελο τῆς ἐπιεικείας, ἀπὸ αὐτούς, πὸν τὸ ἔχουν τάξιμο νὰ διαλέγουν ἀπὸ κάθε ἔργο εἶτε λογοτε- χνικὸ, εἶτε καλλιτεχνικὸ, τὸ πλειὸ ἀδύνατο μέρος, γιὰ νὰ τὸ ξεπουπουλιάζουν, φτάνει νὰ σὰς πῶ, ὀτι ὀ ἴδιος δὲν ἐδημιούργησε ποτὲ τίποτα δὲν ἔγραψε οὔτε μιὰ ἄράδα. Καί οὔτε τὸν ἔκοψε ποτὲ καρφί, γι' αὐτὸ πὸν εἶπε μιὰ φορὰ ὀ Ζανέν, ὀτι αὐτὸς πὸν κάνει τὸν ἄγριο κριτικὸ, χωρὶς νὰ γράψη ὀ ἴδιος τίποτα, δὲν εἶναι καί τόσο πολὺ τίμιος ἄνθρωπος, ἀλλὰ εἶναι malhonnette. Αὐτοῦ ὀμως δὲν ἰδρῶνει τ' αὐτὶ του ἀπὸ αὐτὰ καί τὸ κωνχᾶται μάλι- στα. Θέλω, λέει, κάθε ἔργο, πὸν οἱ ἀνόητοι τὸ χαρακτη- ρίζουν ὀς ὀπερτέλειο, νὰ τὸ πασπατεύω καί νὰ τὸ μα- λάζω μέσα στὰ χέρια τῆς κριτικῆς μου, σὲ τρόπο πὸν νὰ λυόγη σάν τὸ κερὶ. Καί γι' αὐτὰ ὀπου μου κατηγοροῦν, πὸς δὲν ἔγραφα ποτὲ τίποτα, δὲ δίνω πεντάρα. Ἀς πᾶν νὰ λένε. Μήπως ἢ κριτικὴ πρέπει νὰ εἶναι δημιουργία; Εἶναι ὀτι στὰς βουλὰς ἢ ἀντιπολίτενοις. Καί τί ἄλλο εἶ-

ναι ἢ ἀντιπολίτενοις, παρὰ ἄρνησις καί ἀνιδρώσις; Μοῦ ἔλεγε μάλιστα με ἀνταρῆσκεια γαλλικά, καὶ πὸν βέβαια τὸ φάρεψε σὶδ τελευταῖο του ταξείδι εἰς τὰς Ἐδρώπας, ὀπου ἀμέσως θὰ πῶ τώρα γι' αὐτό: «**Νὰ κριτικὸν μὸν ἀμί, νὲ σὲ πόζ, κ' ἂν σ' ὀποσάν**», ὀπου δὲ βρι- σκω τρόπο ἄλλο νὰ τὸ μετοφράσω, γιὰ νὰ περισώσω μι- κρὸ μέρος ἀπὸ τὸν καλαμπουρισμὸ του, παρὰ μόνο λέ- γοντας, ὀτι ἢ κριτικὴ δὲν ἔχει θεοὶ παρὰ ὀς ἀνίδεσις. Κοιτολογῆς, εἶχε γιὰ πρότυπὸ του κάποιο συνάδελφὸ του τῶν Ἀλεξανδρινῶν χρόνων, πὸν πετᾶ τώρα γύρω σὶδ μυ- αλό μὸν τὸ ὀνομά του, χωρὶς νὰ μπορῶ νὰ τὸν θυμηθῶ, καί πὸς εἶχε γράψει ἀπάνω σὶδ ἴδιο καλοῦπι κριτικὴ εἰς βάρος τοῦ Ὄμηρου, μὰ με τέτοιω φαρμάκι, ὀπου κ' ὀ πλειὸ φαρμακομύτης ἀπὸ τοὺς σημερινὸς κριτικούς θὰ μποροῦσε νὰ περάση γιὰ ἄγιος. Καί δὲν πειράζει νὰ μακρύνω λιγάκι αὐτὸ τὸν πρόλογο σὶδ διήγημα τοῦ φί- λου μου, με τὸ νὰ δώσω ἕνα μικρὸ δείγμα τῆς καλωσύ- νης τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ, σ' αὐτὴ του τὴν κριτικὴ σὶδ Ὄμηρο, ὀπου τὸν ἀξίωσε νὰ ὀνομασῆ ἀπὸ τοὺς διανο- ουμένους τοῦ καιροῦ τοῦ Ὄμηρομᾶστιξ. Ἀξάφρα, ἐκεῖ πὸν ὀ Ὄμηρος παρουσιάζει τὸν Τρωαδίτη Φηγέα νὰ πέφτη κάτω ἀπὸ τὸ ἄρμα νεκρὸς ἀπὸ τὰ χτυπήματα τοῦ Διομήδη καί ὀ ἀδερφός του ὀ Ἰθαῖος, ἀπὸ τὴν τρο- μάρα του, πηδᾶ ἀπὸ τὸ ἄρμα γιὰ νὰ τὸ βάλῃ στὰ πόδια καί νὰ γλυτώση, ὀ ὀμηρομᾶστιξ κριτικὸς γράφει: «**Ἄ- ραία ἔμπνευσις, μὰ τὴν ἀλήθεια. Σάν νὰ τοῦ ἐξασφάλιζαν τὰ πόδια του περισσότερη γρη- γοράδα σὶδ δρόμο τῆς φυγῆς ἀπὸ τὸν καλ- πασμὸ τῶν ἀλόγων τοῦ ἄρματος του**».

Αὐτὸς λοιπὸν ὀ φίλος μου, πὸν δὲν τὸν ὀνομάζω, μόνο ἀνοίγω παρένθεσι γιὰ νὰ πῶ πὸς τῆς φουάει γιὰ καλά, τελευταῖα εἶχε κάμει πολὺμνηνο ταξείδι ἀνὰ τὰς Ἐδρώπας με σταθμοὺς τὸ Μόναχο, τὴ Λορέσδη καί ἀκόμη περισσότερο τὸ Παρίσι. Ἀντικειμενικὸς σκοπὸς αὐτοῦ τοῦ ταξείδιου τοῦ ἦταν νὰ μελετήση τῆς νέες σχολὲς τῆς ζω- γραφικῆς καί τῆς γλυπτικῆς, τὸ περισσότερο τὸν ἐξπρε- σιονισμό στὰ διάφορα σαλὸν καί στὰ ἀτελιὲ τῶν μεγάλων μαίτρ. Τοῦ ἐχρειάζετο λοιπὸν αὐτὴ ἢ σπουδὴ γιὰτὶ ἐνῶ δὲν ἀφίνει νὰ πέση καί κανένα ἔργο λογοτεχνικὸ πὸν νὰ μὴ βάλῃ χέρι ἢ κριτικὴ του, ἔχει μιὰ ἰδιαίτερη κλίσι γιὰ τὴν κριτικὴ στήν καλλιτεχνία. Τὸν τραβάνε περισσό- τερο ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς πέννας, τὸ πινέλο καί ἢ σμίλη.

Σ' αὐτὴ του τὴν ἀδυναμία χρεωστώ αὐτὸ τὸ διήγημα ὀπου μιὰ μέρα, δταν ἐγύρισε ἀπὸ τὸ Παρίσι, πὸν δὲν εἶχε δούλειά, — γιὰτὶ κανένα καινούργιο ἔργο δὲν εἶχε δημοσιευθῆ ἐκεῖνες τῆς ἡμέρες γιὰ νὰ τοῦ ὀριχτῆ, — ἦλθε

ένα απόγευμα εις τὸ γραφεῖο μου, ἐκαλοκάνθησε καὶ μοῦ τὸ ἀπαγόρευσε, ἔτσι ἀπὸ δική του πρωτοβουλία, μὲ τὴ μαρία ποῦ ἔχει κάθε νεοέλλη, ὅπου θὰ ξεμυτίῃ ἀπὸ τὸν τοπο μας μὲ τὸ Μεσοαζερὶ, τελευταῖα καὶ μὲ τὸ Ἐξ-πρὸς Ὅριαν νὰ μᾶς ἀποκαλύπτῃ σὸ γυρισμὸ του ἀπὸ τὰς Εὐρώπας καινούργιους κόσμους, μὲ μιά ἀξίειπαινη μίμησι νέου Ἀναχάροιδος ἢ τοῦ Σατωμπριάν.

Δὲν θὰ τὰ ἐδημοσίεον αὐτὰ ποῦ μοῦ εἶπε ποτέ, ἂν δὲν παρουσίαζε τοῦτο τὸ ἐξαιρετικόν, γιὰ ἕναν κριτικόν, σὰν αὐτὸν ποῦ ἐγνωρίζατε. Ὅτι, σ' αὐτὴ τὴ διήγησι ὄχι μόνον δὲν ἐξεγλίττωσε καμμία εἰρωνεία ἢ σαρκασμὸς, γιὰ τὸ διδάσκαλο, ποῦ εἶναι ἡ κεντρικὴ ἰδέα τῆς ἱστορίας ὅπου μοῦ διηγῆθηκε, ἀλλὰ — πρᾶγμα ἀπίστευ-το, — τὸν ἔχει τόσο κυριευμένο ἢ μεγαλοφυῖα τοῦ Παρισινοῦ ζωγράφου, ὥστε, ἄθελα ἴσως, τοῦ ξεφεύγουν ἐκφράσεις θαυμασμοῦ.

Αὐτὸ μοῦ ἔδωσε τὸ θάρρος νὰ τὸ δημοσιεύσω, ποῦ ἔτσι τόσο δὰ μονάχα ἂν ἔλεγε, ἕνα κακὸ λόγο γιὰ τὸν ἐξπρεσιονισμό, ἢ τὴ Συναισθηματικὴ Σχολή, μὲ τὸ ἄλλο τους ὄνομα, δὲν θὰ τὸ ἔκανα ποτέ. Τὸ εἶπα στὴν ἀρχή, πρῶτα ἀπ' ὅλα δὲν σκαμπάζω κουνουτοὶ ἀπὸ τῆς Ὁραῖες Τέχνης, οὔτε ὅσο ἕνας ποῦ νὰ παραγομιζῆ λου-κάνικα. Καὶ ἔπειτα δὲ μ' ἀρέσουν ἢ κατοιοποιέ. Δὲ θὰ ἀποφάσιζα ποτέ νὰ πάρω ἀπάνω μου τὴν εὐθύνη, οὔτε γιὰ αὐτὴ τὴν ἀντιγραφὴ ἑκείνων ποῦ μοῦ διηγῆθηκε ὁ φίλος μου ὁ κριτικὸς, ἂν εὐρισκα πῶς ὑπάρχει σ' αὐτὴ τὴ διήγησι τὸ παραμικρὸ ψεγάδι γιὰ τὸν ἐξπρεσιονισμό. Καὶ τώρα τοῦ δίδω ἐπισήμως τὸ λόγο, ὅπως κάνουν οἱ πρόεδροι τῶν συλλόγων, γιὰ τοὺς διαφόρους ἀγορητὰς.

Β

Ἡμουν καθὼς γνωρίζεις, ἤρχισε νὰ μὲ λέει τελευ-ταῖον εἰς Παρισίους. Ἐπεδίωξα μὲ ἔνθεον ζῆλον προσω-πικὴν συνάφειαν, μὲ τοὺς νεωτέρους μύστας τοῦ ὠραίου εἰς τὴν ζωγραφικὴν. Καί, λέγων νεωτέρους, ἐννοῶ τοὺς συγχρόνους μύστας, τοὺς ἐξπρεσιονιστὰς. Διότι καὶ ἂν ἤθελον νὰ σχετισθῶ μὲ τοὺς ὑποδούλους ἀντιγραφεῖς τῆς Φύσεως, θὰ μοῦ ἦτο δλίγον δύσκολον νὰ μοῦ παρουσια-σθῆ ἡ εὐκαιρία, εἴτε εἰς τὰ Σαλόν, εἴτε εἰς τὰ ἀτελιέ των, εἴτε εἰς τὴν Μοντιμάρτην, διὰ νὰ γνωρισθῶ μὲ τὸν Ραφα-ήλ, τὸ Μπουοναρότη, τὸν νιὰ Βίντσι, τὸν Μίκκο Σπαν-τάρο, τὸν Πουσέν, τὸν Βερνέ, ἢ ἔστω καὶ μὲ κανένα ἀπὸ τοὺς Ὀλαντέζους, τὸν Βάν-Νιτκ παραδείγματος χάριν, ἢ τὸν Ροῦμπενς.

Ἀλλὰ ἡ ἀγαθὴ μου τύχη, ἢ ὅποια πάντοτε μοι ἦτο εὖνους — θὰ ἦτο ἀχαριστία νὰ τῆς τὸ ἀρηθῶ — μὲ ἔκαμε νὰ συνδεθῶ στενότερα μὲ τὸν διασημότερον ἐρ-μηνευτὴν τῆς ἐξπρεσιονιστικῆς ἐμπνεύσεως, τοῦ ὁποίου ἡ ὑψηλὴ φαντασία τὴν ἔχει αἰχμαλωτίσει, μὲ τὸν μέ-γαν διδάσκαλον, τὸν ζωγράφον Κύριον Μπεσίλ Στρα-βαγκάν. Καί, διὰ νὰ ἐκτιμήσης τὴν στενότητα τοῦ συν-δέσμου μας, ἀρκεῖ νὰ σοῦ εἶπω, ὅτι καὶ εἰς τὰ καφφέ ῥεστωρὰν εἰμεθα ἀχώριστοι, καὶ εἰς τοὺς περιπάτους καὶ

εἰς τὸ θαυμάσιον ἀτελιέ του, ὅπου μοῦ ἔλεγε μὲ ἰδιά-ζουσαν φιλοφροσύνη, ὅτι αἰσθάνεται δι' αὐτοῦ ἢ ἐμ-πνευσίς του, διὰ δὲν εἶμαι παρὼν διὰ νὰ παρακολουθῶ τὸν χρωστήρα του, καὶ νὰ τὸν ἀκούω ἀναπτύσσοντα τὴν διδασκαλίαν τῶν ἐξπρεσιονιστικῶν του δογμάτων. Καὶ πολὺ δικαίως τὴν ὠνόμαζε διδασκαλίαν, διότι — καὶ τοῦτο ὡς σὰς δώση τὸ μέτρον τῆς φήμης του — δύο εὐέλπιδες νεαροὶ ζωγράφοι, ἀριστοῦχοι εἰδικῆς ἐξ-πρεσιονιστικῆς Σχολῆς οἱ κύριοι Στυπνὶντ νιὰ λὰ Φολλ καὶ Μπετὲ Ἰντιὼ τοῦ εἶχον ζητήσῃ τὴν χάριν νὰ μαθη-τεύσουν παρ' αὐτῶ. Εἰς τὴν περιβολὴν του δὲν εἶχε τί-ποτε τὸ ἐπιτηδευμένον, τὸ ὅποῖον νὰ προδίδῃ τὸν καλλι-τέχνην, ἀλλὰ οὔτε καὶ εἰς τὴν ἐξωτερικὴν διασκευὴν τῆς κεφαλῆς του. Εἶχε λάβει μάλιστα τὰ μέτρα του μὲ πολλὴν προσοχὴν, ὥστε εἰς τίποτε νὰ μὴ δμοιάζῃ οὔτε κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν ἐμφάνισιν πρὸς τοὺς ἀξιοθρηνητοὺς ἔλαιοχρωματιστὰς τῶν Σχολῶν τῆς Ἀναγενήσεως. Διὰ τοῦτο δὲν εἶχε οὔτε τὴν ἀτελείωτη γενειάδα, ἀλλὰ Σαβαῶν τοῦ Λεονάρντο νιὰ Βίντσι, οὔτε τὰ μακρὰ χυτὰ μαλλιά καὶ τὰ γενάκια ἀλλὰ Ἰησοῦ τοῦ Ραφαήλ, οὔτε τὸ λεπτὸ μουστακάκι καὶ τὸ μουσάκι τὸ κρεμασμένον σὰν κορδελί-τα τοῦ Βελασκὲζ μὰ οὔτε καὶ τοῦ Ροῦμπενς τὰ κυμα-τοιειδῶς στριμμένα μουστακάκια καὶ τὸ μυτερὸ γενάκι. Καὶ εἰς τὴν ἐνδυμασίαν του τὰ αὐτὰ. Οὔτε πλατύγυρο μαλακὸ καπέλλο καρβονάρον, οὔτε λαιμοδέτη φλωτὰν ποῦ νὰ κυματίζῃ μαζὺ μὲ ἀτημέλητα μαλλιά, οὔτε πανταλόνι ἀχανές, καταλήγον εἰς περισφιγξίν, κοινὸν ἄλλοτε εἰς τοὺς καλλιτέχνας καὶ εἰς τὸν στρατὸν τῆς Κριμαίας. Μὲ πρόσωπο ξυρισμένον τὰ μαλλιά κομμένα μὲ τὴ μηχανὴ καὶ μὲ κοστοῦμι τοῦ συρμοῦ δύναται ἐξ ἴσου νὰ ἐκκληφθῆ καὶ ὡς καλλιτέχνης ὅσον καὶ ὡς χρηματομεσότης ἢ πα-ραγγελιοδόχος. Καὶ τώρα περιττὸν νὰ σοῦ τὸ τοῖσῶ ὅτι ὁ φίλος μου οὗτος ὁ Κύριος Μπεσίλ Στραβαγκάν, ὁ μέ-γας Μάιτρο, εἶναι ἀπὸ τοὺς πρωτοστάτας τῆς Σχολῆς, ἢ ὅποια ἀπετίναξεν ἡρωϊκῶς τὴν δουλείαν τῆς ὑποταγῆς τῆς Τέχνης εἰς τὴν χυδαιότητα, τὴν χωριατοσύνην καὶ τὴν προστυχιὰ τῆς Φύσεως.

Καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὴν τὴν ἀπολύτρωσιν τῆς Τέχνης ἀνέπτυσσε τὴν νικηφόρον ἐξέλιξιν τοῦ Ὁραίου, κατὰ τὰ διαλείμματα τῆς ἐργασίας του, ἐξαπλωμένος εἰς μίαν σαί-λόγκ καὶ εἰς ἐμέ, καὶ εἰς τοὺς δύο μαθητὰς του, οἱ ὁ-ποῖοι μὲ εὐλαβῆ ἔκστασιν ἐνωτίζοντο τῶν διδασκαλιῶν του. Ὅχι πλέον σχέδιον, ἔλεγε, ὄχι πλέον χρῶμα, ὑπό-δουλα εἰς τὰς βαναύσους ἀξιώσεις αὐτῆς τῆς χωριάτισας, τῆς φύσεως.

Μόνη ἡ ὑποκειμενικὴ ἐμπνευσις οἰουδήποτε ὅσος ἀποφασίση νὰ ἦναι μέγας ζωγράφος ἢ μέγας γλύπτης, αὐτὴ καὶ μόνη ἔχει τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα νὰ ἦναι ὁ ὁδηγὸς του, καὶ εἰς αὐτὴν καὶ μόνην ὑποχρεοῦται νὰ λο-γοδοτῆ, διὰ τὰ ἀριστουργήματα τῆς ἐξπρεσιονιστικῆς του ἐμπνεύσεως, χωρὶς κανεὶς ἄλλος ἀπολύτως νὰ ἔχῃ τὸ δι-καίωμα νὰ παρεμβάλῃ ἀνθαδῶς εἰς τὰς μεταξὺ τῆς κυ-ριάρχου ἐμπνεύσεώς του καὶ τῶν πινάκων του ἰδιαί-τε-

ρας σχέσεις. Καὶ οὕτω, ἔλεγε, ὁ Διδάσκαλος, κυματίζε ὑπερήφανος εἰς τὰ τεμέτη τῆς ἀληθινῆς Τέχνης ἢ σημαία τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἰσοπολιτείας πάντων. Κάθε ἄν-θρωπος, ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ γένους, ἀδιάφορον εἴτε εἶνε ἐγγεγραμμένος εἰς τὸ δημοτολόγιον εἴτε ὄχι, εἶναι ἀπὸ φυσικοῦ δικαίωματος καὶ ἐκ γενετῆς μέγας καλλιτέ-χνης. Εἶναι ἀλήθεια ὅμως δι' χρειάζονται μερικὰ προσ-όντα. Καὶ αὐτὰ εἶναι τὸ νὰ ἔχῃ ὡς ἰδιοκτησίαν του ἢ καὶ δανεικά, βοηθοὺς τῆς καλλιτεχνικῆς του ἐμπνεύσεως, ἕνα τελάρο, ὀθόνην, μίαν παλέταν καὶ χρώματα καὶ ἕνα χρω-στήρα διὰ νὰ τὸν βυθίξῃ εἰς τὰ χρώματα, τὰ ὅποια θὰ τοῦ ἀπαγορεύει ἢ συναισθηματικὴ του ἐμπνευσις καὶ νὰ πλήττῃ μὲ αὐτὸν χωρὶς οἶκτον τὴν ὀθόνην — Ἐὰν πά-λιν θέλῃ νὰ εἶναι μέγας γλύπτης τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀκόμη πλέον ἄπλοῦν. Ἀρκεῖ ἔν τεμάχιον μαρμάρου καὶ μετ' αὐ-τοῦ μία σμίλη καὶ ἔν σφυρίον διὰ νὰ τὸ σκάπτῃ πάντοτε, ἐννοεῖται, σύμφωνα μὲ τὰς κυριάρχους, ἀνεξελέγκτους καὶ ἀπαραβιάστους ἀποφάσεις τῆς ἐμπνεύσεώς του.

Καὶ μὲ αὐτὴν τὴν ἱερὰν ἐπανάστασιν τῆς Τέχνης ἢ καλλιτεχνικῆ μεγαλοφυῖα κατετάχθη μεταξὺ τῶν ἐμφύ-των δικαιωμάτων παντὸς ἀνθρώπου ὅπως εἶναι ἡ ἀτο-μικὴ ἐλευθερία, ἢ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως, ἢ ἐλευθε-ρία τῆς ἐκφράσεως τῶν διανοημάτων ὑπὸ παντὸς ἀνθρώ-που, προφορικῶς ἢ καὶ καὶ διὰ τοῦ τύπου καὶ πᾶν εἶ-δος ἐλευθερίας. Βεβαίως δὲ προσέθειεν τὰ προϊόντα αὐ-τῶν τῶν ὑποκειμενικῶν δραματισμῶν, ἀκριβῶς διότι εἶναι ὑποκειμενικὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ τὰ ἐννοοῦν οἱ θεα-ταί. Καὶ τοῦτο εἶναι ἡ λυδία λίθος τῆς ἀφθάρτου καλλι-τεχνικῆς ἀξίας τῶν ἔργων τοῦ ἐξπρεσιονισμοῦ. Διότι θὰ ἦτο νὰ τὰ σιχαθῆ κανεὶς καὶ νὰ τὰ ῥίψῃ εἰς τὰ σκουπί-δια, ἂν θὰ τοὺς ἐπεφυλάττετο ἢ ἀτυχία νὰ προκαλοῦν τὴν προσοχὴν καὶ νὰ ἐννοοῦνται ἀπὸ ἀνθρώπου οἱ ὅποιοι χάσκουν ἐμπρὸς εἰς τοὺς Σιάντισας τοῦ Ραφαήλ ἢ εἰς τὰς ἀπαισιότητας τοῦ Μισελάγγελο εἰς τὴν καπέλλα Σιστίνα.

Καὶ προσέθειεν ὁ Μάιτρο, ὅτι ἐπίσης ὑπέροχοι Σχο-λαὶ τῆς Τέχνης καὶ στεναὶ συγγενεῖς τοῦ ἐξπρεσιονισμοῦ, ἔξαι ἀνεπιφυλάκτου καλλιτεχνικοῦ θαυμασμοῦ, ἦσαν αἱ σχολαὶ τῶν πρωτογενῶν λαῶν τῶν ἀνωτάτων χρόνων, διὰν ἐπροσπάθουν νὰ ζωγραφίζον ἢ νὰ σκαλίζον κα-νὸν εἶδωλον θεότητος στρογγυλεύοντες ἕνα κομμάτι ξύ-λο, διὰ νὰ συμβολίζῃ κεφαλὴν καὶ ἀνοίγοντες εἰς αὐτὸ τρεῖς τέσσερες τρύπαις, διότι ἠσθάνοντο τὴν ἀνάγκην προσπαθείας διὰ νὰ περιλάβουν εἰς τὸ ἀριστοτέχνημά-των καὶ δύο μάτια, μίαν μύτην καὶ ἕν στόμα. Καὶ αὐ-τοί, ἔλεγε, ὁ διδάσκαλος, ἦσαν ἐξ ἴσου ὑπέροχοι μύσται τῆς Τέχνης, διότι καὶ αὐτοὶ ἠκολούθουν τὴν ἐμπνευσί-ων, καὶ ποτὲ δὲν εἶχαν γνωρίσει τὴν δουλείαν τῆς ἀπο-μιμήσεως τοῦ φυσικοῦ. Καὶ ἐννοεῖται, ὅτι ὁ Μάιτρο, συμ-φώνως πρὸς αὐτὴν τὴν θεωρίαν περιέλουεν ἀπὸ κεφα-λῆς μέχρις ὀνύχων μὲ ἀνάλογα ἐπίθετα τὸν Ἀμποῦ καὶ τὸν Θεόφιλο Γκωτιέ, ὅπου καὶ οἱ δύο συνέπεσε νὰ εἰποῦν ὅτι ἡ παιδικὴ ἡλικία τῆς Τέχνης τῶν πρωτο-

γε λαῶν εἶναι ἡ ἕδρα ἢ Τέχνη τῆς παιδι-κῆς ἡλικίας τοῦ ἀνθρώπου, διὰν οἱ μεμπέδες προσπαθοῦν νὰ κάνουν τὸ ζωγράφο εἰς τῆς πλάκες τους καὶ εἰς τοὺς τοίχους.

Καὶ τώρα δὲν εἶναι βέβαια καμμία ἀνάγκη νὰ τὸ εἶ-πω, μὲ πλῆθην περιφρόνησιν περιέβαλλεν ὁ Μάιτρο τῆς νέας Σχολῆς ὅλους ἐκείνους ὄσους ἢ τύφλωσις τόσων αἰῶνων ἐβάπτισε καλλιτέχνας, ὅλην τὴν χορείαν τῶν σκετιζέδων τοῦ χρωστήρος καὶ τῆς σμίλης, ὅπως π.χ. ὁ Ἀπελλῆς, ὁ Παράσιος, ὁ Πολύγνωτος μὲ τῆς ἀηδίας του τῆς ἀλώσεως τῆς Τροίας τὰς ἀνακειμένους εἰς τοὺς Δελ-φούς, εἰς τὴν λέσχην τῶν Κνιδίων, ὁ Φειδίας, ὁ Πραξι-τέλης, ὁ Ὀνοίας, ὁ Λύσιππος, ὁ Πολύκλειτος, ὁ Ἀλκα-μένης, ὁ Σκόπας, ὁ Παιόνιος, ὁ Κανόβας, ὁ Τορβάλοεν, ὁ Ραφαήλ, ὁ Μπουοναρότι, ὁ Νταβίντσι, ὁ Μουρίλος, ὁ Ἀνιμάλ Καράτιο, ὁ Βερονίζε, ὁ Βάν-Νιτκ, ὁ Ροῦμπενς, καὶ συνολικῶς ὅλοι αἱ πολυπληθεῖς μηδαμι-νότητες, αἱ ὁποῖαι εἶχον εἰς τὸ παρελθὸν στηρίξει ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἡλιθιότητος τὴν φήμην καλλιτεχνῶν.

Κυρίως ὅμως, εἰς αὐτὴν τὴν διδασκαλίαν οἱ χεῖμαροι τῆς ἀηδίας τοῦ Μάιτρο ὑπεξεχειλίξαν ὅσον ἀφορᾷ τοὺς συμπατριώτας του σκετιζέδες, οἱ ὅποιοι εἶχαν τολμήσει νὰ παίζον τὸν ὄλον ζωγράφων καὶ γλυπτῶν, ὡς ὁ Μπουσέ, ὁ Μπουσελιέ, ὁ Μπουσαρόν, ὁ Πουσέν, ὁ Ὀ-ράτιος Βερνέ, ὁ Ντελακρόά, ὁ Μείσσοιέ, ὁ Φερρά, ὁ Λαυδ νι' Ἀνζέρ, ὁ Μπαταῦ.

Γ

Μίαν ἡμέραν τὸν εὖρον ἐξηπλωμένον εἰς τὴν ἀγαπητὴν του σαί-λόγκ, ἀδρανοῦντα, ῥεμβόν.

Ὑφίστατο τὴν ὥραν ἐκείνην, τὴν ἐπίδρασιν μᾶς πε-ριόδου ἀνίας δυσθυμίας κατὰβουλίας, ὄχι σπανίως εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πνεύματος, τὸ ὅποῖον ἀδρανεῖ τότε στεί-ρον, ὡς ἐὰν ἀνωτέρα τις δύναμις ἀπαγγέλλει κατ' αὐ-τοῦ ἀπόφασιν μεταθέσεώς του εἰς κατάστασιν ἀργίας διὰ προσκαίρον παύσεως.

Καὶ ὑπῆρχε, θὰ τὸ ὁμολογήσω, λόγος διὰ τὴν ψυχο-λογικὴν ταύτην κατὰστασιν τοῦ Κυρίου Στραβαγκάν.

Διότι πρὸ ἡμερῶν εἶχε δεχθῆ τὴν ἐπίσκεψιν ἐνὸς ὑπεργήρου Πλοιάρχου τοῦ Γαλλικοῦ ναυτικοῦ, ἀποστρά-του ἐννοεῖται, ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὅποιοι εἶχον πολεμήσει εἰς τὸ Μογαδόρ, οἱ ὅποιοι εἶχαν ἀντικρούσει τὴν Σεβαστού-πολιν καὶ τὸ Μαλακῶφ, καὶ ἐτελείωσαν τὸ στάδιόν των μὲ τὴν ἐσκοτρατείαν τοῦ Τογκίνου. Εἰς γερολύκος μὲ τὸ δέγμα ψημένον ἀπὸ τὴν ἄλμην τῶν ῥιπῶν τῶν ὠκεα-νων, χρώματος θαλασίου βράχου, μὲ τὴν ἀντίθεσιν λευ-κῆς γενειάδος, Ἐφόρει τὴν μεγάλην του στολήν, μὲ τὸ στήθος κατάφορτο ἀπὸ σταυροὺς καὶ μετάλλια καὶ τοῦ ἐζήτησε νὰ τοῦ ὀρίσῃ ἡμέρας καὶ ὥρας διὰ νὰ ἐρχεται νὰ ποζάρῃ. Θέλω τοῦ εἶπε νὰ ἔχουν τὰ παιδιά μου τὴν εἰκόνα μου ἀπὸ ζωγράφου τῆς ἰδικῆς Σας φήμης.

— Ἀπολύτως περιττὸν νὰ ποζάρετε, τοῦ εἶπεν ὁ διδάσκαλος. Δὲν εἶμαι ἀντιγραφεὺς. Σὰς εἶδον, ἐνεπνεύ-σθην. Αὐτὸ ἀρκεῖ.

Και πράγματι εἰς τὴν αὐστηρὴν μορφήν τοῦ ἀποστράτου τούτου, τὴν γραμμωδὴν, ὁ ὁποῖος ἀνιμετώπισε τὰς θυέλλας τῶν ναυμαχιῶν καὶ τὰ κύματα τῶν θαλασσῶν ὡραματίσθη τὴν εἰκόνα ἐνὸς βράχου προέχοντος, ὁ ὁποῖος ὅμως ἐπορεύετο, ἔσιω καὶ ἀμυδροῦς γὰρ ἔχη τὴν ἀστυρὴν μορφήν ἀνθρώπου, πρῶγμα δὲ ἀσύνηθες καὶ εἰς τὰς ἰδιοτροπίας αὐτῆς τῆς φύσεως. Ἐφαντάσθη τότε, διὰ πρῶτον γὰρ δημιουργήσῃ καὶ ἀνάλογον πρὸς τὰς γραμμωδὲς μορφὰς τοῦ Ὀνορέ Μπαλζάκ καὶ τοῦ Βικτώρ—Οὐγκώ, αἱ ὁποῖαι εἶχον ἐξέλθει ἀπὸ βράχου μαρμάρου, βράχοι καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τὰ πλήγματα τῆς σμίλης τοῦ Ροντέν. Καὶ ἐξωγράφισε ἕνα μελανωπὸν βράχον σχήματος ἀνάλογον πρὸς ἀνθρωπίνην κεφαλὴν εἰς τὴν ὁποίαν προσέδιδεν μορφήν αὐστηρὴν, σχεδὸν ἀγριαπὴν, κατὰλληλος ἐνθεσις ὠπῶν, ἀπὸ τὰς συνηθεστάτας εἰς τοὺς ἀπορῶγας βράχους τῶν θαλασσῶν, ὡς συμβολίζοντων ὀφθαλμοὺς καὶ στόμα, καὶ μία δέξια ἐν τῷ μέσῳ προεξοχῇ, κεκλιμένη, ἀνακαλοῦσα εἰς τὴν μνήμην τοῦ θεατοῦ, γρυπὴν οἶνα, ἀσφαλῆς γνώρισμα τῶν ἀποφασιστικῶν ἀνδρῶν. Καὶ διὰ τὸ τέλειον τῆς ἀναπαραστάσεως, ἀπὸ τοῦ βράχου τούτου, ὅπου ἀπετέλει τὴν εἰκόνα τοῦ πλοίαρχου, ἤρηντο λεπτὰ θαλάσσια βροῦα, δίδοντα εἰς τὴν ἕκ τοῦ σχήματος τοῦ βράχου προκύπτουσαν ὁμοιότητα ἀνθρωπίνης μορφῆς, τὴν εἰκόνα ἀνδρὸς πωγωνοφόρου. Ὁ βράχος κάτωθεν ἐπλατύνετο ἰσοτόμως. Εἶχε καθῆκον τὰ προσομοιάζῃ πρὸς στήθος ἀνθρώπινον καὶ δὴ πρὸς τὸ τοῦ εὐρυστέρου ἀξωματικοῦ. Ἀλλὰ ἐδῶ προέκυπτε δυσχέρεια τὴν ὁποίαν ὁ διδάσκαλος ὑπέλαβε κατ' ἀρχὰς ἀκαταπίκτον. Ὁ γερολύκος τῆς θαλάσσης ἦτο προφανές, διὰ ἐνδιαφέρετο πολὺ διὰ τὴν ἀναπαράστασιν τῶν παρασῆμων τὰ ὁποῖα ἐκόσμουσαν τὸ στήθος του. Διότι δὲν ἦσαν ἀντίδωρα ὑποκλίσεων καὶ ταπεινώσεων, οὔτε κανένα ἀπὸ αὐτὰ τοῦ ἐθύμιζε τελετὰς καὶ ἀνακτορικὰ γέμματα. Τὰ εἶχε κατακτήσει εἰς παραβόλους θαλασσίας ἐπιχειρήσεις, εἰς ἡρωϊκούς χειρισμοὺς μέσα εἰς τυφῶνας ναυμαχιῶν. Πολὺ δίκαια αὐτὰ, μοῦ προσέθεσαν ὁ καλλιτέχνης. Ἀλλὰ πῶς γὰρ κοσμήσῃ κανεὶς ἕνα βράχο μὲ ἀστέρων ταξιορχῶν, μὲ σταντροὺς καὶ μὲ μετάλια; Ποτὲ ὅμως ἡ ἔμπνευσις δὲν ἐγκαταλείπει ἀχειραγῶγητον τὴν μεγαλοφυΐαν. Καὶ ἔξαλλος ἐκ χαρᾶς ἀνεφώρησε. Ἀλλὰ αὐτὴ ἡ θάλασσα ἢ ἰδίᾳ τὰ ἔχει αὐτὰ τὰ παράσημα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ κοσμήσουν τὰ ὡς οἱ βράχοι ἀτρόμητα στήθη τοῦ Πλοίαρχου. Εἶναι τὰ ὄστρακά της. Καὶ ἐσυμβόλισε τὰ διάσημά του ζωγραφίζων ἐπὶ τοῦ βράχου θαλασσίους ἀστέρων, σταντροὺς τῆς θαλάσσης καὶ διὰ τὰ μετάλια σου στροῖδια καὶ πεταλίδες.

Καὶ ἐτελείωσε τὴν ἀφήγησίν του, λέγων μοι διὰ προεξώφλει ἤδη τὴν χαρὰν τοῦ θαυμασμοῦ τοῦ πλοίαρχου, διὰ θὰ ἀντίκρυζε τὴν εἰκόνα του. — Ἀλλὰ τίς θὰ τὸ πιστεύσῃ; Ὅταν τὴν εἶδε αὐτὸς ὁ χυδαῖος, ἐξετόξευσε μίαν ναυτικὴν βλασφημίαν τὴν ὁποίαν ὁ Μαίτρο δὲν ἠθέλησε νὰ μοῦ ἀνακοινώσῃ καὶ ἐτράπη εἰς φυγὴν ἐγκατα-

λείψας καὶ τὸ παρτραῖτο του καὶ τὸ ἥμισυ τῆς ἀμοιβῆς, τὸ ὁποῖον εἶχε προκαταβάλει.

Εἶχε τελειώσει τὴν διήγησιν αὐτῆς τῆς προσφάτου περιπετείας του ὁ Μαίτρο διὰ ἀνέλαβε ἐν βιβλίον τοῦ ὁποῖου εἶχε διακόψει τὴν ἀνάγνωσιν, διὰ νὰ διασκεδάσῃ τὴν μελαγχολίαν του. Ἦτο τοῦτο τὰ ἐξερευνητικὰ ταξείδια τοῦ Στάνλεϋ εἰς τὴν Ἀφρικὴν πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ ἀτυχοῦς Λίβινγκστον.

Ἀλλὰ τότε τὸν εἶδομεν ἔξαφνα νὰ πετάξῃ τὸ βιβλίον τοῦ Στάνλεϋ ὡς ἐὰν ἐξ αὐτοῦ εἶχεν ἀφυπνισθῆ ἡ συναισθητικὴ δύναμις τῆς καλλιτεχνικῆς του μαγαλοφυΐας, καὶ νὰ πηδήσῃ ἔξαλλος ὑπὸ τὴν λάμπριν αἰφνιῆς ἐμπνεύσεως. Οὔτε εἰς τῆς δελφικῆς ἢ τῆς Λοδοναίας Πυθίας τὴν μορφήν, θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ διαχυθῇ τοιαύτη αἴγλη, ὁποῖα εἰς τὴν μορφήν τοῦ ἐμπνευσμένου τούτου.

Ἦρθησε τότε πρὸς τὸν ὀρειβαντα ὅπου τελαρισμένη τὸν ἀνέμενε ἀνυπόμονος ἡ ὁδὸν διὰ νὰ σκορπίσῃ ἐπ' αὐτῆς τὴν μεγαλοφυΐαν του. Ἐζήτησε τὴν παλέτην του τὴν ἐγέμισε μαῦρον, ἐτελῶς μαῦρον, ἄφθογον χρῶμα, καὶ ἤρξατο νὰ σύρῃ μὲ τὸν χρωστήρα του βουτυγμένον πλουσιοπαρόχως εἰς αὐτὸ, ὀριζοντίους καὶ καθέτους, ὅπου εἰς ὀλίγας στιγμὰς δὲν εἶχε μείνει οὔτε σημεῖον τοῦ πίνακος του, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ εἶχε γείνει καταμέλανον. Οἱ μαθηταὶ παρηκολούθουν τὸ ἔργον μὲ μίαν εὐλαβῆ κατάνυξιν, καὶ ἐπερίμεναν μὲ παλμοὺς συγκινήσεως νὰ ἴδουν τί θὰ ἐναποθέσῃ ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ διδασκάλου ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὸ καταμέλανον φόντο. — Ἀλλὰ, πρὸς μεγίστην τῶν κατὰπληξιν, ἅμα ἐστέγνωσεν αὐτὸς ὁ μαυροπίναξ εἶδαν τὸν Μαίτρο νὰ περῶν ἐπάνω του ἕνα δευτέρου χέρι, πάντοτε μὲ τὸ αὐτὸ μαῦρον σουβάνισμα. Καὶ μετὰ τοῦτο τὸν εἶδαν νὰ ὀπισθοχωρῇ ὀλίγα βήματα καὶ νὰ προσβλέπῃ μὲ ἀνέκφραστον κατάνυξιν, μὲ ἕνα νερκιστικὸν αὐτοθανασμὸν τὸ δημιούργημά του.

Μόλις ἐστέγνωσεν ὁ πίναξ τὸν περιέβαλεν ὁ ἐναγκαλισμὸς ἐνὸς πολιτελεστάτου χρυσοῦ πλαισίου, καὶ ὁμέσως ἐδόθη ἡ διαταγὴ εἰς τοὺς μαθητὰς του νὰ τὸν συνοδεύσουν εἰς τὸ Σαλόν.

Αὐτοί, τὸν ἀπεκόμισαν ἀμέσως ἀλλὰ, ὡς μοῦ διηγήθησαν κατόπιν ἐξέφραξαν καθ' ὁδὸν τοὺς φόβους των, μὴ τυχόν ὁ διδάσκαλος ὑπέκλυεν εἰς τραγικὸν αἰφνιδικὸν παραφροσύνης καὶ μήπως θὰ ἦτο φρονημότερον ἀντὶ νὰ ἐξακολουθήσουν τὴν εἰς τὸ Σαλόν συνοδείαν τοῦ κατὰμαυρου ἀριστουργήματος, νὰ τρέξουν νὰ εἰδοποιήσουν τὴν γυναῖκα του διὰ τὴν μαυρίαν ὅπου τὴν ἐπλάκωσε διὰ νὰ λάβῃ ἢ δυστυχῆς τὰ κατὰλληλα μέτρα. Ἀμέσως ὅμως ἀπεδίωξαν τὰς βλασφημίας αὐτὰς σκέψεις καὶ συνέφωνησαν, ὅτι καὶ ἂν τῷ ὄντι τοῦ ἔστρωσε τοῦ διδασκάλου, καὶ τοῦτο δὲν ἤμπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλο παρὰ μίαν ὑπερέντασις τῆς μεγαλοφυΐας του πρὸς δόξαν τῆς τέχνης, ἀφοῦ μεγαλοφυΐα εἶναι πᾶσα σκέψις, ὅπου ἐξορᾷ ἐξ ἀπὸ τὰ καταθλιπτικὰ σύννορα τῆς φυσιολογικῆς λει-

ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗ ΣΑΡΚΑ ΤΗΣ

Στὸ δρόμο τῆς ζωῆς μας συναντοῦμε καὶ σχετιζόμεστε μὲ μερικές γυναῖκες τόσο μυστηριώδικες, πού ὅσο κι' ἂν ζητᾶμε ν' ἀνακαλύψουμε τ' ἀπόκρυφα στὶς ψυχῆς τους σπήλαια, τόσο ζαλιζόμεστε καὶ θαμπώνουνε τὰ μάτια μας καὶ δὲ βλέπουμε τίποτα, σὰ νὰ σκάδουμε, ἀνοίγοντας ἕνα πηγᾶδι, πού ὅσο προχωροῦμε βαθύτερα, τόσο βρίσκουμε τὸν λάκκο σκοτεινότερο.

Ὁ Ἀντώνης Γιαπῆς, εἶτανε ἕνα ὥραϊο σεληνόλουστο ἀνοιξιᾶτικο βράδυ, πού ἀνέβαινε μόνος τὴν ὁδὸ Σταδίου, μὲ τὰ χέρια στὶς τσέπες, σκεπτικός, ἀφηρημένος.

Τὴν ὥρα ἐκείνη, εἶτανε περίπου ὀχτῶ ἔσπερινή, σχολούσε ὁ κινηματογράφος καὶ πλήθος ὠραϊόκοσμου ἐβγαίνε, πού τὸ πεζοδρόμιο εἶτανε γιομάτο διαδᾶτες.

Πλάι του εἶδε μιά πού βιάδιζε πολὺ σκερτσόζικα, μ' ἕνα καπελλάκι ἀπὸ σχῆμα ναπολεόντιο, πού τῆς πήγαινε

τουργιάς τοῦ ἐγκεφάλου. Καὶ μὲ αὐτὸ τὸ συμπέρασμα ὁ μαῦρος πίναξ ἐναπετέθη εὐλαβῶς εἰς τὸ Σαλόν εἰς περιβλεπτικὸν θέσιν.

Ὅταν ἤνοιξεν ἐπισήμως ἡ ἐκθεσις, ὁ δημιουργὸς ἴσιστα παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἔργου του, προσβλέπων τοὺς θαυμαστάς του μὲ δλύμπιον ὑπερηφάνειαν.

Ἀλλὰ ἦτο ὀλοφάνερον ὅτι κανεὶς ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἐνοοῦσε τίποτε ἀπὸ αὐτὴν τὴν μαύρην ἔκτασιν, ὅπου περιέκλειαν τὰ τοιχώματα τοῦ χρυσοῦ πλαισίου. Ἀλλὰ καὶ κανεὶς δὲν ἐτόλμα νὰ παρακαλέσῃ τὸν διδάσκαλον νὰ τοὺς ἐξηγήσῃ τὸν πίνακά του. Ἄλλως τε εἶχον καθῆκον νὰ ἀρκῆ διὰ τὸν θαυμασμόν των ἢ πίστις εἰς τὴν μεγαλοφυΐαν του, ὥστε νὰ περιτεύῃ πᾶσα ἔρευνα.

Αὐτὸς ὅμως ἐνόησε τὴν ἀγωνίαν των καὶ τοὺς εἶπε μὲ οἰκτιρμονα περιφρόνησιν, διὰ τὴν ἀνεπάρκειαν τῆς καλλιτεχνικῆς των διαιουήσεως.

— « Ἄν καὶ δὲν ὑπῆρχε καμμία ἀνάγκη νὰ καταλάβετε διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ ὥραϊου, ἀφοῦ πρόκειται περὶ ἔργον ἰδικοῦ μου, μὴ ταῦτα δὲν ἔχω δυσκολίαν νὰ σᾶς ἐξηγήσω τὸ συμβολικὸν ὕψος τοῦ πίνακος μου, ἀφοῦ τόσον ὕστερεῖ ἡ καλλιτεχνικὴ Σας ἀντίληψις ».

Ἐσχίσε τότε ἐν φύλλον ἀπὸ τὸ καρνέ του, ἔγραψεν ὀλίγας λέξεις καὶ τὸ ἐκάρφωσεν εἰς τὸν πίνακά του, ὅπου οἱ θαυμασταὶ του ἀνέγνωσαν ἐκπληκτικοί.

« Ἀ υ σ σ ὄ θ η ς μ ἄ χ η μ α ὕ ρ ω ν τ ῆ ς κ ε ν τ ρ ὠ α ς Ἀ φ ρ ι κ ῆ ς εἰ ς μί α ν κ α τ α σ κ ὄ τ τ ε ἣ ν ν ὕ κ τ α ».

Ἰανουάριος τοῦ 1925

ΕΜΜ. ΣΤ. ΛΥΚΟΥΔΗΣ

θυμάσια στὸ κουκλιτικὸν στρογγυλὸν προσωπάκι της. Εἶτανε ἴσα μὲ εἴκοσι τεσσάρω χρονῶ, μὰ ξεχώριζε στὸ ὄλον της ἕνα παιδικὸ βάδισμα, ἕνας παιδικὸς ἀέρας. Εἶχε κανονικὸ σῶμα, παχουλοῦτσικο, ὠραία ντυμένη, μ' ἕνα πανωφόρι ἀπὸ βελουδο μαῦρο καὶ σκαρπίνια χρωματιστὰ κόκκινα.

Τὴν κοίταξε καλὰ ἀπὸ περιέργεια.

Ἐκείνη τοῦ ἔδωκε ματιὰς ἐλκυστικῆς...

Περπατοῦσε βιαστικά, προχώρησε, μὰ γύρισε καὶ τὸν κοίταξε μιά, δυὸ, ἀκόμα καὶ τρεῖς φορές.

Ὁ Ἀντώνης ἔχασε τὴν ἀφηρημάδα του ἀμέσως. Ἄν καὶ πολὺ δύσκολα, σ' αὐτὴ τὴν ἡλικία τῶν εἴκοσι ἔξη χρονῶ, παρακολουθοῦσε γυναῖκες. Ἐν τούτοις, παρακινήθηκε ἀπὸ τίς ματιὰς τῆς ἀγνωστῆς καὶ τὰ γυρίσματα τοῦ κεφαλοῦ της πίσω — ἤθελε νὰ δεῖ αὐτή, ἂν θὰ συν-

ΧΑΜΟΓΕΛΑ ΘΕΩΝ

Ἄπ' τῶν κυμάτων τοὺς ἀφροὺς βγῆκες Κυθέρεια,
πὺ χρύσαναν οἱ ἀγνῆς ἀχτίδες τοῦ ἡλίου,
κι' ὅπως περιφοβο δειλὸ πλανιώταν τρέχοντας,
ἀπὸ τὴν πλώρη τόσους στὸ δρόμο τοῦ Ἰλίου.

Μὲ γλάρου πέταγε φτερά, κι' ὄλες οἱ κόρες σου
τοῦ γάμου, μὲ τὴ θεία λαλιά, τραγοῦδι τραγουδοῦσαν,
κι' ἐνῶ ξεποῦσεν ὁ θυμὸς κ' ἡ Σπάρτη μούγκριζε
οἱ χρυσομένες τ' ὄλυμπου κορφές, χαμογελοῦσαν.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΤΣΟΥΔΗΣ

ΠΡΟΣΦΥΞ

Χαρισμένο στὴν Τραπεζοῦντα

Σπιτάκι μου χαρούμενο καὶ κηπέ μου ἰσκιωμένο,
Μὲ τὰ πολλὰ τὰ φροῦτά σου καὶ τ' ἄνθη εὐωδιασμένα.
Αὐλή μου χιονομάραση, βρουσοῦλα χρυσαλλένια
Ποῦ ἔτρεχεσ ἀπὸ τὴν πικρὴ σικιὰ τὴ βελουδένια,
Δάση ἀπ' ἔλατες σκοτεινῆς καὶ πράσινα ἀκρογιαλίας
Σὺν φαρφοῦρενια, διάφανα κι' ἀσύγκριτα ἀνθογυάλια.
Τάφε γλυκὲ τῆς μάνας μου, πολῦτιμό μου κτήμα,
Μακρὰ ἀπὸ σᾶς ἡ δύστηνη, σὲ θολωμένο κῆμα,
Τῆς ἐρημιᾶς, τῆς ἀπονιάς, τῆς καταφρόνιας τώρα,
ὦ! πῶς προσμένω τὴ στιγμὴ, τὴν ἀγιασμένην ὥρα
Ποῦ θὰ μὲ φέρῃ ἡ γαλανὴ τῆς θάλασσης ἀγκάλη
Γιὰ ν' ἀντικρῶσῶ ἑσᾶς, παλῆς ἀγάπες μου καὶ πάλι
Κι' ἂν θέλῃ ἡ Μοῖρα νὰ σᾶς δῶ, χαλάσματα θλιμμένα,
Στὰ χρώματά σας νὰ θαφτῶ, τὰ δακρυοποιισμένα.

Ἀθῆναι

ΜΑΡΙΚΑ Κ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ

τόμει το βήμά του, να τήν ακολουθήσει, ζητώντας, όπως φαινότανε, τή γνωριμία του — και πήρε τήν απόφαση να τής πέσει πλάγια...

Σε μιὰ πάροδο έστριψε. Είτανε ο δρομάκος απόκεντρος. Έκανε και κρύο, φυσούσε αγέρας ψυχρός...

Τήν είχε προφθάσει.

Αυτή απότομα τόν κοίταξε, λιγότεφε τή βιασίνη του βήματός της, σά να ήθελε να τόν άφίσει να προσπεράσει, από μετάνοια, να δεχθεί να τής μιλήσει, έτσι δά εύκολα στο δρόμο.

— Παρακαλώ, δεσποινίς, αν επιτρέπετε — τής ειπε μ' ένα ευγενικό τόνο, προσποιητό, άριστοκρατικό.

Έκείνη έσουρε με χάρη τα πόδια της στο πεζοδρόμι. Και δέ μιλήσε.

— Μά... δέ θέλω — τής ειπε — να σάς γίνω ενοχλητικός. Όχι. Μιά λέξη σας άρκει. Άλλιώς, φύγω... σάς άφίνω ήσυχη στο δρόμο σας...

Και πάλι σιώπησε, έκανε να λοξοδρομήσει.

— Όχι, όχι, δά — τής μιλήσε με παράπονο. Άδύνατο. Δέν είμαι κακός άνθρωπος...

Έπί τέλους άνοιξε το γλυκό μικρούτσικο στοματάκι της, το ζαχαρένιο...

— Με γνωρίζετε ;... — ρώτησε με φωνή λεπτόχη.

— Όχι !

— Τότε άπορώ, κύριε, — του έτόνισε με θάρρος — πώς έρχεστε κοντά μου...

— Να σάς γνωρίσω τώρα — τής ειπε σιγανά.

— Με ρωτήσατε αν θέλω να σχετισθώ μ' έναν ξένο ; άγνωστο ;...

— Δέ σημαίνει αυτό. Να σάς εξηγηθώ. Όλοι πριν σχετιστούμε, ξένοι, ο ένας προς τόν άλλον, είμαστε. Δίνετε τώρα σεις βάση στην αρχή. Δέ σημαίνει ούτε αυτό. Μιά εύκολη αρχή φαίρνει ένα ώραίο, μεγάλο αποτέλεσμα. Γιατί όχι ;...

Τήν κοίταξε προσεκτικά. Άν και του ήρθε να θυμώσει, μ' αυτά τα λόγια, μπήκε σε σκέψη.

— Πολύ ώραία άπάντηση δώκατε — ειπε.

— Μου άρέσει να μιλω τις περισσότερες φορές, δεσποινίς, με σκέψη. Είμαι άνθρωπος που γράφω κιόλας...

— Τι γράφετε, αν επιτρέπετε ;...

— Μυθιστορήματα, διηγήματα, ειδήσεις σ' έφημερίδες για μεγάλα συμβάντα, φόνους, αυτοκτονίες...

— Είσαστε συγγραφέας ! Τώρα εξηγείται, πώς ξέρετε να μιλάτε χωρίς κίνδυνο επεισοδίων, πολύ τεχνικά...

— Γράφω τις ιστορίες των άλλων...

— Και γιατί όχι τις δικές σας ;... Δέν έχετε σεις περιπέτειες στο βίο σας ;...

— Μά όταν άσχολουμαι με τούς άλλους το ίδιο είναι σά να γράφω για τόν έαυτό μου. Οι ήρωες των έργων μου είναι μες άπ' τή ψυχή μου βγαλμένοι. Είμ' έγώ κι αυτοί ένα.

— Όστε ο κύριος έαυτός σας παρουσιάζεται με πολλές μορφές. Κι' αυτή τή στιγμή παίζετε ρόλο, ξέρω κ'

έγώ, ένός υποψηφίου, ως πώ, έραστού. Καταλαβαίνω. Αυτό το επεισόδιό σας θα σάς έμπνεύσει. Βρήκατε μιὰ καλή ήρωίδα να περιλάβετε στο νέο σας μυθιστόρημα. Δυστυχώς — του μίλησε με περιφάνεια και ζωηρότη — δέν είμαι κατάλληλος. Χαίρετε !

Άνοιξε τόσο το βήμά της, που βάδιζε σά να τήν κυνηγούσε κανένας, και τὰ τακουνάκια της κροτούσανε...

Τι να κάνει ο Άντώνης Γιαπής ;...

Κρέμασε περιλυπος στα κάτω τὰ χέρια του. Κούνησε το κεφάλι του. Μά ψιθύρισε με άπορία.

— Αυτή ή γυναίκα... Τι γυναίκα αυτή... Μά τι είναι αυτή ;... Τι ήθελε ;... Γιατί με κοιτούσε ;... Με προκάλεσε, βέβαια... και τήν άκλούθησα... Μιλήσαμε... Άρχισα τόσον ώραία... Όμως θύμωσε... Γιατί ;... Με φοδήθηκε, επειδής γράφω ;... Άχ !... αυτή ή γυναίκα... Μυστήριο... Ναί, γράφω μύθους... Είπα μιὰ αλήθεια !...

Και μιλώντας μόνος του έτσι βάδιζε σιγά - σιγά σαν μεθυσμένος, που κρατάει ίσορροπία μη τυχόν παρεξηγηθεί άπό τούς διαβάτες.

Όταν μόνος του στους δρόμους περπατούσε ο Άντώνης και τύχαινε καμμιά από περιέργεια να τόν κοιτάξει, ο νους του πήγαινε στην άγνωστη εκείνη. Είτανε τόσο ώραία, τόσο χαριτωμένη... Κ' είχε στήθεια καμπυλωτά. Μάτια άμυγδαλωτά, που ξέρουν να μαγνητίζουν και να πλανεύσουν. Ένα σωματάκι άγαλματένιο. Γαμπίτσες παχουλές, τονευτές, άπό τις σπάνιες που βλέπουμε και κόδουμε το βήμα, μένοντας με άνοιχτό το στόμα. Ένα τέτοιο άγγελικό πλασματάκι ειπε, βέβαια, δύσκολο κανείς να τó κάμει άμέσως δικό του. Κι' όμως, προς στιγμή, κείνο τó σεληνόλουστο βράδυ, τήν ώρα που ο κινηματογράφος σχολούσε, ή Μοίρα τήν ώδήγησε πλάι του, τόν προκάλεσε, ματιές γλυκές του έρριξε, τήν παρακολούθησε, σά να είχανε στην άπύμερη εκείνη πάροδο δώσει ραντεβού, συναντηθήκανε, μιλήσανε, ναί, στα λόγια του άπάντησε, έδειξε μέν δυστροπία, μά του μίλησε, όσο άρκούσε, για να γίνει μιὰ καλή αρχή γνωριμίας κ' ύστερα... έφυγε... έφυγε σαν όπτασία...

Δέν υπήρχε τίποτα με τήν άγνωστη αυτή ύπαρξη και δημιουργότανε τώρα. Όλο μ' αυτήν ειχε να κάμει. Γιατί να τόν άποφύγει. Γιατί να τόν κάνει να βάλει στο νου του μιὰ γυναίκα, δίχως να υπάρχει κάποια, μικρή έστω, προηγούμενη περιπέτεια ; Μιά τυχαία συνάντηση... Μιά παρεξήγηση... Όχι. Τόν προκάλεσε... Ζήτησε συνομιλία... Και θύμωσε. Άν δέ θύμωνε, θα δεχότανε γνωριμία... Θα κέρδιζε ένα θεο πλασματάκι και θα γινότανε εύτυχής...

Έτσι τó νου του παράδερνε ή όμορφη άγνωστη που ήχε περίσσιες χάρες σαν άγγελουδι.

Έπέρασε καιρός. Τό επεισόδιο κείνο άρχισε να τυλίγει ο πέπλος του χρόνου. Μά πάντα ή θαμπή σιλουέττα εκείνης, υπό τó σεληνόφως του Άττικού ούρανού, δέ λησμονιότανε ποτέ.

Πολλές φορές μόνος του, που καθότανε στο γραφείο

του να συγγράψει, μιλούσε με τόν έαυτό του για κείνη...

«Υπάρχουνε γυναίκες ώραίες, έλεγε, που στο δρόμο εύκολα σου πιάνουν κουβέντα... Είπε οι γυναίκες τής νύχτας. Αυτές που στολίζονται μ' επιμέλεια στον καθρέφτη και βγαίνουνε στα πεζοδρόμια των κέντρων να φωνίσουνε κανέναν πελάτη».

«Μά όχι. Πώς ειτανε δυνατό, να υποθέσει αυτό κανείς. Γιατί έλεγε ;... Γιατί θύμωσε ;... Μήπως γίνηκε καμμιά συνομιλία περι χρημάτων ;... Κάθε άλλο' καμμιά τέτοιά νύξια. Έπειτα δέν τήν ειδα να γυρίζει στο δρόμο... Μόλις ειχε βγει άπ' τόν κινηματογράφο, και περπατούσε βιαστικά για τó σπίτι της. Μπορούσε να ειτανε και παντρεμένη. Κι' αν όχι αυτό, τó πιθανότερο, να ειχε κάποιον άλλον...»

Όλες αυτές οι σκέψεις, που βρίσκαν μιὰ βάση αλήθειας στο μυαλό του, έσχωρούσανε, για να ζαλίζεται όλοένα και να μη μπορεί να λύσει τó σκοτεινό μυστήριο τής άγνωστης εκείνης.

Μετανοούσε, που τήν άφισε κ' έφυγε.

Δυνατό να ήθελε να ύποκριθει τήν τίμια.

Με τήν έλπίδα, πως θα τήν παρακολουθούσε ίσα με τó σπίτι της.

Είπε πολλές, που εύκολα σου δίνουν γνωριμία, για να σε παιδεύουνε ύστερα πολύ.

Είπε οι τσακπίνες αυτές κοπελλούδες που άρέσκονται να παίζουνε με τούς θαυμαστές τους.

Κι' όσο βαδίζεις και λαχανιάζεις, να τις συναντήσεις, να τις σφίξεις στην άγκαλιά σου, τόσο αυτές άπομακρύνονται, και τρέχεις κατόπιν τους, τρέχεις σαν σκυλάκι...

Ο Άντώνης Γιαπής ειχε φύγει άπ' τó γραφείο τής έφημερίδος, που πήγε κι' άφισε μερικά χειρόγραφα, — τó ρεπορτάζ τής ήμέρας, — και βιαστικός ανέβαινε τήν δδδ Έρμου.

Είτανε ή έσπερινή ώρα που κλείνανε τὰ καταστήματα κ' οι έμποροπάλληλοι κατεβάζανε με θόρυβο τὰ ρολά και κλειδώνανε τὰ λουκέτα. Η ώρα που σχολούσανε τὰ μοδιστράκια, οι κορσεδούδες, οι καπελλούδες και οι κορδελλιάστρες, τὰ κορίτσια του λαού, που μαθαίνανε μιὰ τέχνη, να έχουνε στο βίο τους ένα έπάγγελμα κι' άποκοῦμμι.

Μπροστά του ειπε που βάδιζε μιὰ μ' ένα βελουδένιο μαύρο πανωφόρι κ' ένα καπελλάκι με σχήμα ναπολεόντειο, με σκαρπινάκια χρωματιστά...

Είχε τó βάδισμα σά τή χάρη εκείνης.

Τό τσακπίνικο άέρα εκείνης...

Η καρδιά του κλονίστηκε σ' ένα πλήθος παλμών, τὰ πόδια του μουδιάσανε, ζαλίστηκε...

«Είπε αυτή !» — ψιθύρισε, μ' ένθουσιασμό παραζάλης, κ' ένα κύμα άναπήδησε χαράς μέσα του.

Προχώρησε πλάι της. Έστρεψε καλά τήν προσοχή του κατά πάνω της.

Ναί ! Είτανε εκείνη, τó θεο πλασματάκι εκείνης τής

άλησμόνητης σεληνόλουστης βραδειάς, ή ύπαρξη που τόν έβαλε σε τόση έρωτική στενοχώρια...

Τόν κοίταξε λοξά, με βλέμμα περιεργείας.

— Καλησπέρα σας, δεσποινίς, — τής φώναξε.

Έβγαλε ευγενικά τó καπέλλο του.

Κ' εκείνη μ' έκπληξη, κοντοστάθηκε.

— Ποιος είσθε ;... Δέ σάς γνωρίζω...

— Τό πιστεύετε αυτό που λέτε ; Για προσέξατε καλύτερα — ο νέος τής ειπε με δειλό τόνο φωνής.

— Ά !... — έφώναξε γελώντας — είσαστε ο κ. συγγραφέας ;... Ο άνθρωπος που φάχνει να βρει παράξενες ήρωίδες για τὰ έργα του ;

— Είμαι — σοβαρά τής μιλήσε, χαμηλώνοντας τὰ βλέφαρά του και τή φωνή του — ο άνθρωπος, που άπ' τήν ήμέρα εκείνη, που μιλήσαμε, δέ μπορεί να βρει τήν ήσυχία του.

Μιλήσε δυνατά και κινητήκανε τὰ στήθεια της.

— Όραία ειλικρίνεια...

— Παρακαλώ, δέν άστειεύουμαι...

— Έτσι δά εύκολα στενοχωρηθήκατε μαζί μου ; Και ποια είμ' έγώ ; Μήπως καμμιά παλιά σας γνωριμία ; Όχι. Μήπως καμμιά γειτόνισσά σας, που σάς εκανε κόρτε ; Ούτε αυτό. Είμαι μιὰ ξένη.

Με κάποιο στεναγμό ύψωσε τή φωνή του.

— Και κι' αυτό σάς συμπαθώ — τής ειπε. Γιατι είσαστε μιὰ γυναίκα, που δέ μοιάζετε με τις συνηθισμένες. Μιλήσαμε τόσο εύκολα, όσο και με άπωθήσατε. Έτσι με ρίψατε σ' ένα πέλαγος, χωρίς, ίσως, να νοιώσετε τή δοκιμασία αυτή, που για μένα ειπε τυραννία. Πιστέψατέ με. Η άγνωστη γύρισε τó βλέμμα της όλόγυρά της ταραγμένη. Φύσηξε δυνατά. Έσουρε τὰ παπούτσια της.

— Λοιπόν — του ειπε — άρκει.

— Τι έννοείτε ;...

— Άφίσατέ με. Με βλέπει ο κόσμος. Έχω συγγενείς. Δέν είμαι έλεούθηρη.

— Μά... σταθείτε, μιὰ στιγμή — τήν παρεκάλεσε.

— Έλα, λέγεται γρήγορα...

— Έτσι πάλι θα χωρίσουμε ;...

— Όραία τὰ λέτε. Σας φαίνεται αυτο παράξενο ;

— Ναί, και πολύ σκληρό. Περιφρονείτε ένα νέο, έπειδή σάς έξομολογήθη κε τήν αλήθεια.

— Αυτό άνήκει σε σάς, να έχετε οποιαδήποτε διάθεση μες τή ψυχή σας. Τέλος πάντων. Άν, διότι μιλήσαμε τυχαία, γίνηκα άφορμή να στενοχωριούσατε, που δέ μπορείτε να επιτύχετε τις σχέσεις μου, σάς ζητώ συγγνώμη.

Προχώρησε. Τήν άκλούθησε. Με άγωνία ανθρώπου που χάνει άπ' τὰ χέρια του ένα θησαυρό, που μπορούσε να τόν κερδίσει.

— Σταθείτε ! — προχώρησε πίσωθί της λίγα βήματα.

— Χαίρετε !...

— Μιά λέξη. Που κάθεστε ;...

— ΚΡΗΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ —

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Τὸ βενεζάνικο καράβι σὲ λίγο θὰ ἔφτανε. Ἡ φρουρ-
τουσιασμένη θάλασσα κτυποῦσε μὲ ἄγρια λύσσα τὰ φρού-
ρια τῆς Κάντιας. Στὴν πόλι πού καί πού σὲ κάτι λαϊκὲς
ταβερνοῦλες, οἱ βενετσάνοι ἔπιναν κρασί βλαστημώντας,
κι' ἄλλοι οἱ πιὸ μεγάλοι τους ἀρχηγοὶ περνοῦσαν ἡδονι-
κὲς στιγμὲς στὰ κρεβάτια μὲ τις σκλάβες τους. Τὸ καρά-
βι μὲ τ' ἀπλωμένα πανιά δλοένα πλησίαζε ξεκινώντας ἀπ'
τὴν πολύδουη Βενετία, φέρνοντας στὴν Κρήτη νέες δυ-
νάμεις, νέους πολεμιστὲς. Μέσα στὸ καράβι ἦταν ἕνας
νέος, ἕνα παλληκάρι ξανθό, πού ἀπ' τὰ μάτια του φαινό-
τανε ἡ ἀνυπομονήσια του ἐρχομοῦ. Μαλλιά ξανθὰ πού
ἀνέμιζαν χυτὰ στοὺς ὤμους, βλέμμα φλογερὸ ἐρωτικοῦ
πόθου καὶ περιπετειῶν ἀσυγκράτητον, κορμὶ λεθέντικο,
ἐρχότανε στὴ γῆ πού χρωστοῦσε τὴν ὑπαρξί του, στὴ γῆ
τῆς μάννας του. Πρῶτη φορά θ' ἀντίκρυζε τὴ γῆ αὐτή,
πού ἤθελε νὰ τὴνε πλησιάσει, νὰ τὴνε γνωρίσει, νὰ τὴν
ἀγαπήσει. Ὁμορφος πολεμιστὴς, νοσταλγοῦσε παραμυθέ-
νιες ὁμορφιὲς ν' ἀντικρύσει.

Ὁ ἥλιος κόντευε πιά νὰ βουτήξει κι' ἄφινε τὸν ἀ-
ποχαιρετισμὸ σ' ὅ,τι εἶχε θερμάνει. Μιά χρυσορόδινη ἀ-
κτίνα καὶ ἔπειτα ἕνα ματωμένο πέπλο κ' ἔπειτα ἡ νύχτα
πού ἀπλώνει τὸν πέπλο τὸ σκοτεινὸ, τὸ μυστηριώδη, πού
κρύβει ἕνα κόσμο παράξενο ἐπιθυμιῶν καὶ ἐρώτων καὶ
ἐγκλημάτων. Τὸ καράβι σίμωνε πιά. Οἱ ἐκκλησιῆς τῆς
Μαντόνας καὶ τοῦ Ἁγίου Πέτρου ἀπὸ τὰ ψηλὰ καμπανα-
ριά τους ἔστελναν τοὺς ἤχους τοὺς μελωδικούς τῆς
καμπάνας παντοῦ στὸ προσκύνημα μιᾶς ἰδέας. Οἱ ἤχοι
τοὺς ἐρχόντανε ὡς τ' αὐτιά του, ὅχι σὰν ὕμνοι ἐκκλησια-
στικοί, ἀλλὰ κάτι σὰν καινούργιο, κάτι σὰν τραγούδισμα
τῆς Χαράς, τῶν παλμῶν τῆς Νεότητος.

Θυμῆθηκε τότες στὴ Βενετία... ὅταν ἦταν καὶ γλυ-
στροῦσε πάντα μὲς στίς γόνδολες, κωπηλατοῦσε μόνος

— Μά, σὰς παρακαλῶ. Ἐχὼ καὶ συγγενεὶς καὶ γνω-
στὸ κόσμο. Μὴ θέλετε νὰ μ' ἐκθέσετε.

Τὴν ἄφισε μόνη.

Ὅχι, τὸ λάθος του, νὰ τὴν ἀφίσει, χωρὶς νὰ μάθει
πού κατοικοῦσε, δὲ θὰ ξαναγινότανε μὲ τὴ δεύτερη συ-
νάντηση.

Ἀπὸ μακριὰ τὴν ἀκλουθοῦσε καὶ κρυδόντανε πίσω
ἀπ' τοὺς διαβάτες, γιατί γύρισε κάμποσες φορὲς πίσω καὶ
κοίταξε νὰ θεῖ μὴ τυχὸν τὴν παρακολοῦθοῦσε.

Ἐβγήκε στὴν ὁδὸ Σταδίου, κι' ἀπὸ κεῖ προχώρησε
στὴν ὁδὸ Σίνα, ἀνέβηκε τὸν ἀνηφορικὸ δρόμο, ἴσα μὲ πού
ἔφτασε στὰ πευκάκια.

Σ' ἕνα σπιτάκι μικρὸ, ἀπὸ μιὰ πόρτα, πού ἔδλεπε σὲ
κῆπο, μπήκε μέσα.

Ἐκεῖ καθότανε.

(Ἀκολουθεῖ)

στὶς νύκτες τὶς ἑαρινὲς, τὶς εὐχάριστες καὶ ἡδονικὲς, τρα-
γουδοῦσε παθητικὰ τραγούδια κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρα
τῶν φωτισμένων ἀρχοντικῶν σπιτιῶν καὶ μιλοῦσε ἐλεύθε-
ρα μὲ τις παρθένες, λέγοντάς τους ὁμορφες ἱστορίες πα-
ραμυθέντων καιρῶν.

Τὸ τραγούδιμα του συνέπαιρνε τὶς καρδιές. Μέσα του
ὅμως ἔκρυβε μιὰ λύπη. Τὴ λύπη πού δὲν γνόρισε τὴ
μάννα του, πού ἦταν τόσο ὁμορφὴ καὶ τόσο γοητευτικὴ,
πού ἔλοι ὅσοι τὴν εἶχαν γνωρίσει, πὶδ παλαιοὶ πολεμιστὲς
πού τυχαν μαζί μὲ τὸν πατέρα του στὴν Κρήτη, τοῦ τό-
λεξαν. Ὁ πατέρας του, ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ δυνατοὺς Βε-
νετσάνους πολεμιστὲς, ἦτανε στὴν Κρήτη κάμποσο καιρὸ.
Τότες ἐκεῖ ἀγάπησε κι' ἀγαπήθηκε, παρ' ὅλο τὸ μίσος
πού χόριζε τοὺς Βενετσιάνους ἀπὸ τοὺς ντόπιους, πού
ἦσαν σκλάβοι τους, καὶ ἔφυγε μακριὰ, μάλις κατώρθωσε
νὰ τὴν πάρη καὶ πῆγαν κοντὰ στὴ Βενετία, σ' ἕνα χωρι-
σουδάκι κοντὰ στὰ βουνά, μὲ τὸ βαλσαμωμένο ἀεράκι τοῦ
βουνοῦ τὸ καθαρό, πού μοιαζε στὸ κλίμα τῆς πατρίδας ἐ-
κείνης, τῆς Κρήτης. Λίγο καιρὸ ἀφ' ὅταν γεννήθηκε, ἐ-
κείνη πέθανε καὶ λίγον καιρὸ μετὰ ἀπ' τὴν ἀγαπημένη
του μητερούλα, κι' ὁ πατέρας του.

Μικρὸς στὴν ὄρφάνια, ἀνατράφηκε ἀπ' ἕναν παλιὸ
φίλο τοῦ πατέρα του, πού τὸν ἀγάπησε τὰν παιδί του.
Καὶ μιὰ βραδιά, σὰν πέρασαν ἀπὸ τότες χρόνια πολλά,
σὰν μεγάλωσε κ' ἔγεινε τόσο ὁμορφος, ὅπως καὶ ἐκείνη,
ὁ παλιὸς φίλος τοῦ πατέρα του, τοῦ διηγῆθηκε ὀλόκληρη
τὴν ἱστορία τῆς μητέρας του, πού ἦταν ματωμένη ἀπὸ
φόνου ἑνὸς ἄλλου πολεμιστῆ Βενετσιάνου, πού τὴν εἶχε
σκλάβοι του.

Κάποιος κτηνώδης τῆς εἶχε πάρει τὴ Νειότη καὶ τὴ
ὄροσιά, τὴν εἶχε μαζί του κι' εἶχαν κάμει κι' ἕνα παιδά-
κι. Μ' αὐτὴ δὲν μπορούσε νὰ μὴν ἀγαπήσῃ. Κι' ἀγάπη-
σε. Ὁ πατέρας σου, παιδί μου, ἦταν ὁ πρῶτος ἀνθρώπος
πού ἀγάπησε, γιατί τὸν ἄλλον τὸν μισοῦσε πολὺ. Κι' ἕνα
βράδυ τὸν σκότωσε. Τὸν σκότωσε... Τὸν ἐπνίξε μὲ τὰ ἴ-
δια τὰ χέρια του κ' ἔφυγαν μαζί. Μὰ τὸ παιδί τὸ ξέχα-
σαν ἢ τ' ἄφισαν, ποῖος ξέρεῖ! Ἴσως ὁ πατέρας σου δὲν
ἤθελε ἕνα ξένο σπέρμα μὲς στὸ σπῆτι του. Μὰ οἱ συγγε-
νεὶς του εἶχαν ὀρκιστεῖ νὰ ἐκδικηθοῦνε. Ἡ μάννα σου
ὅμως νοσταλγοῦσε τὴ γλυκειά τῆς πατρίδα, μὲ τὰ γαλά-
ζια ἀκρογιάλια καὶ μὲ τις ὁμορφιὲς τῆς τὶς τόσες, καὶ
ὅταν εἶδε πὼς ἦταν ἀκατόρθωτο, ἄφισε τὸν ἑαυτὸ τῆς νὰ
σβήσει, σὰν ἕνα λουλούδι πού γεννήθηκε μόνο γιὰ μιὰ
μέρα καὶ πρὶν σκοτεινιάσει ξεψύχησε μὲ τὸ ἡρεμὸ ἀεράκι..

Καὶ τώρα ξανάρθαν τὰ λόγια ἐκεῖνα στὸ νοῦ του καὶ
δάκρυσε, ὅταν ἀντίκρυσε τὰ καμπαναριά τῆς Μαντόνας
κι' εἶδε τὰ τρεμάμενα φῶτα τῆς πολιτείας καὶ κάτι ἄλλα
μικροσκοπικὰ κινητὰ στὸν οὐρανὸ. Καὶ κυττάζοντας πρὸς
τίς σκοτεινιασμένες ἀκτῆς, τοῦ φαίνόντανε πὼς ἔδλεπε δυὸ
σκιὲς τρυφερὰ ἀγκαλιασμένες στῆς νύκτας τῆ σιωπῆ ν'
ἀκοῦν τὸ αἰώνιο τραγούδι τους καὶ ν' ἀγκαλιάζονται καὶ
νὰ φιλοῦνται παράφορα καὶ ἡ ψυχὴ του πλημμύριζε
ἀπὸ κάποια ἀγάπη, πού μόνο τότε ἄρχισε νὰ τὴν αἰσθά-

ΞΕΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΕΝΑ ΑΣΧΗΜΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΤΗΣ ΩΡΑΣ

Εἴκοσι χρονῶν, χωρὶς δουλιὰ, ὄρφανὸς ἀπὸ γονιοὺς
πού ἡ κληρονομιά τους φαγώθηκε σὲ λίγο καιρὸ, ζοῦσα
μὲ χίλιους τρόπους, περιμένοντας τὴ δουλειὰ πού ἕκατο
φορὲς μούχαν ὑποσχεθῆ καὶ ποτὲ δὲν μού τὴν δίδαν.

Ἐπνιάω μιὰ μέρα τοῦ Αὐγούστου κατὰ τις ἔντεκα,
μὲ μιὰ τρομερὴ πείνα καὶ μὲ τις τόσες μου ἄδειες ἀπελ-
πιστικά. Ἡ νοικοκυρά μου, σὰν ἄγριος κέρβερος, κάθε
πρῶτὴ παραμονεύει τὴν ἐξοδὸ μου, ἔτοιμη νὰ μ' ἐμποδίσῃ
μήπως μεταφέρω καμμιά ἀποσκευὴ μου ἀπὸ τὸ φτωχικὸ
μου δωμάτιο, πούταν στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σπιτιοῦ, στὸ
τέταρτο πάτωμα, σκοτεινὸ κι' ἀραχνοασμένο. Οἱ λίγοι
φίλοι μου εἶχαν ὅλοι δεχθῆ τὴν ἀπαιτήθη «σιλετιά»,
Σὲ κανένα δὲν εἶχα γυρίση τὰ δανεικά. Καμμιά λοιπὸν
ἐλπίδα δὲν εἶχα. Οὔτε ἦταν πιθανὸ πὼς θάχα καμμιά
πρόσκληση σὲ τραπέζι, ἔστω κι' ἂν τὴ προκλιούσα.

Δυὸ λύσεις μού ἀπομείνανε: ἡ αὐτοκτονία ἢ κἀνα μι-
κρὸ κόλλο, γιὰ νὰ μὲ πᾶνε στὴν ἀστυνομία ἐκεῖ τοῦλάχισ-
το τρῶει κανεὶς.

Ἡ αὐτοκτονία, πάνω στὰ εἴκοσι χρόνια μού φαίνε-
ται ἀδικο πρᾶγμα καὶ ὑπερβολικὸ.

Νὰ ἐγκληματίσῃ πάλι κανεὶς γιὰ ἕνα φαί. Κι' αὐτὸ
μού φαίνεται κουτὸ καὶ ἀγαρμπο.

Κτυπῶ μὲ τὰ χαλασμένα παπούτσια μου τὸ πλακάκια
τοῦ διαδρόμου, περιμένοντας καμμιά ἐμπνευσι, πού τὸ μυ-
αλό μου, συννεφιασμένο ἀπὸ τὴν ἀδάμαστη πείνα, δὲν
μποροῦσε νὰ μού κατεβάσῃ. Νὰ ζητήσω ἐλεημοσύνη;
Εἶμαι γερὸς, καλοντυμένος ὀκτωιδῆποτε, μπορούσαν νὰ
μού ἀρνηθοῦν· αὐτὸ θάταν ὁ μεγαλύτερος ἔξευτελισμός.

Οἱ διαβάτες περνοῦσαν βιαστικοί, πηγαίνοντας βέβαια
στὴ πανσιόνα τους... στὸ ξενοδοχεῖο ἢ στὸ σπῆτι τους.
Εὐτυχισμένοι ἀνθρώποι! Ζηλεύω ἀκόμα καὶ τοὺς χτίστες
πού καθισμένοι χάμω ἢ πάνω στίς πέτρες, κατεβάζουν
μπουκιές—μπουκιές τὸ ψομί τους, τὸ σαλάμι τους καὶ τὸ
τυρί τους. Ζητάω μὲ ἀπελπισία μιὰ διέξοδο. Μέσα ἀπὸ
τὰ τζάμια, σ' ὅλα τὰ ὀρεστωρὰν βλέπω στόματα πού δου-
λεύουνε, πρόσωπα εὐχαριστημένα, ἀναμμένα. Οἱ μυρου-
διὲς τῶν φαγιῶν μού μπαίνουν στὰ ρουθούνια· τίς ὀυφάω
μ' ὄλη τὴ δύναμι πούχουν τὰ πλεμόνια μου, καὶ καταριέ-
μαι τῆς ἀδικίας τῆς τύχης.

Φτάνω μ' πρὸς τὴν πόρτα μιᾶς ἐκκλησιᾶς· βλέπω στὴ
σειρά, κοντὰ στὸ δωμάτιο τοῦ σκευοφύλακος, πρόσωπα
μαραμμένα, γέρους κυρτωμένους, ἀδύνατους, μὲ ἀχτένι-
στα τὰ γένια καὶ τὰ ὀυῖα τους κομματιασμένα. Καθένας
ἀπ' αὐτοὺς ἔχει μιὰ κατασρόλα ἢ ἕνα πιάτο στὸ χέρι, καὶ
περιμένει νὰ τοῦ δέξουν τὸ συσσίτιό του. Ἄν πῆγαίνα
κι' ἐγὼ κοντὰ σ' αὐτοὺς τοὺς κακομοιριασμένους; Μὰ
ντρέπομαι· ἡ ἀνθρώπινη δυστυχία μού σφίγγει τὸ λαιμὸ

νὰ γεννιέται στὴν ψυχὴ του γιὰ κείνους, πού τὸν
ὄνειρεύτηκαν καὶ πού τὸν ἀγάπησαν καὶ πού δὲν τοὺς
εἶχε αἰσθανθεῖ καθόλου, γιατί πέθαναν.

Ἡράκλειον Κρήτης

Μ. Ν. ΚΟΡΝΑΡΟΣ

καὶ μὲ κάνει νὰ τραβηχθῶ ἀπ' τὸ κακομοιριασμένο κείνο
σωρὸ. Ὅχι! ἐκεῖ ὄχι! Καὶ ξαναπαίρνω τὸ συφοριασμένον
δρόμο μου. Τὸ στομάχι μου διαμαρτύρεται. Σχεδὸν περὶ
δὲν βλέπω! Ἀπέναντί μου βλέπω ξαφνικά ἕνα ὀρεστωρὰν
μὲ μιὰ τραπέζια γεμάτη τραπεζάκια, στολισμένα μὲ ἰδιαί-
τερη κομψότητα. Γύρω γύρω, τὰ γκαρσόνια, σπεύδουν,
πρόθυμα, ἀλαφριά καὶ γρήγορα. Ὅλα φαίνονται πὼς μὲ
καλοῦν στὸ συμπόσιο, δὲν ἀντέχω περὶ! Ἀρπάζω μιὰ
καρέκλα καὶ πέφτω ξερός πάνω στὸ τραπέζι, ἐκτός ἀπὸ τ'
ἄλλα χρεϊώδη, ἦταν κι' ἕνα πανεράκι, γεμάτο ψωμάκια
ξανθὰ καὶ χρυσομένα. Δὲν μπορῶ ν' ἀντισταθῶ στὸ πει-
ρασμὸ κι' ὡς πού νᾶρθῃ τὸ γκαρσόνι, κατεβάζω ἕνα. Πα-
ραγγέλνω· δὲν συλλογίζομαι τί θ' ἀπογείνη ἔπειτα... Τὸ
ἐνστικτο τῆς αὐτοσυντηρήσεως σβύνει μέσα μου κάθε ἄλ-
λη σκέψι. Νὰ ἡ σουπίτσα μου· εἶνε μπόλικη κι' ἐξοχη· τὴ
ῥοῦφηξα σὲ μιὰ στιγμή, μὰ τώρα μὲ τὸ στομάχι λίγο γε-
μισμένο, τὸ λογικὸ μου ξαναγύρισε. Πολὺ ἀργὰ ὅμως· θὰ
βρῶ κάποια δικαιολογία. Ἀησμόνησα τὸ πορτοφόλι μου
ἢ τῶχασα. Κάνω ἔφοδο στὸ μπιφτέκι, μὰ ὁ νοῦς μου εἶνε
στὸ λογαριασμὸ. Φαντάζομαι τὴ ὄψι τοῦ ἀγριεμένου
γκαρσονιοῦ· βλέπω ἤδη τὸ χοροφύλακα πού φωνάζαν
γιὰ νὰ μὲ πάρη μέσα· μιὰ οὐρὰ ἀπὸ κόσμο πού μ' ἀκο-
λουθαί, περιγελώντας με ὡς τὴν ἀστυνομία. Κι' ὄλ' αὐτὰ
γιὰ ἕνα φαί. Νὰ ἀτιμασθῆ κανεὶς γιὰ τόσο λίγο! Μὲ τὴ
ψυχὴ στὰ δόντια ἐτοιμάζομαι νὰ φωνάξω τὸ γκαρσόνι
καὶ νὰ ἐξομολογηθῶ τὸ πᾶν. Ἴσως συγκινηθῆ — Ἡ πεί-
να μ' ἔσπρωξε· μὴ μὲ καταστρέψῃς! Θὰ ξαναγυρίσω! Κλεί-
νω τὰ μάτια μου γιὰ νὰ συγκεντρώσω καλλίτερα τὸν ἑαυ-
τό μου καὶ προετοιμάσω τὸ λόγο μου καλλίτερα.

Ξαφνικά, ἀπὸ πίσω μου ἕνα χεράκι μυρωμένο καὶ γαν-
τωμένο μού διν' ἕνα ματσάκι στὸ μάγουλο. Γυρίζω... Εἶ-
νε ἡ Χρυσή, μιὰ πρῶτη φίλη μου εἶχαμε σχέσεις ἄλλοτε,
πού ὁ καλὸς πατέρας μου ἔστειλε κάθε μῆνα γενναῖο χαρτζε-
λίκι.

Ἡ Χρυσὴ κάθεται δίπλα μου μὲ χαριτωμένη ἀφέλεια
κι' ἀφοῦ ἔξετασε καλὰ τὴ λίστα, παράγγειλε τὸ φαγη-
τό της.

Κάθε φορὰ πού κατεβάζει καὶ ἀπὸ μιὰ μπουκιὰ δια-
λεχτή, αἰσθάνομαι κάποιο σφίξιμο στὴ καρδιά. Τὸ προ-
τερινὸ μαρτύριο, τὴν ὥρα πού τρωγα μονάχος, ἐπαναλαμ-
βανόντανε ἀνηλεῶς.

— Δὲν φαίνεται νάχης πολὺ κέφι! Τί ἔχεις;

— Τίποτα, ἀγάπη μου τίποτα.

Ἡ ἀπελπισία μου ὄλο μεγάλωνε. Τὰ χέρια μου τρέ-
μανε.

— Εἶσ' ἄρρωστος;

— Ὅχι, ὄχι!

Σκέπτομαι· λέω μέσα μου· ἂν ἔκανα σ' αὐτὴν, στὴν
συντροφισσα τῶν καλῶν ἡμερῶν μου, τὴν ἐξομολόγησί
μου; Μπορεῖ νὰ μὲ λυπηθῆ· μπορεῖ νὰ πληρώσῃ...

Ξαφνικά ἡ Χρυσὴ σηκώνεται· βγάζει ἀπὸ τὸ τσαντά-
κι της τὸ κόκκινο κραγιόν, τὸ φτερὸ γιὰ τὴ πούτρα καὶ
μοῦ λέει.

— Μὲ συγχωρεῖς, μὰ κάνει πολὺ ζέστη. Πάω νὰ δρο-
σίσω λίγο τὸ μούτρο καὶ τὰ χέρια μου. Πρόσεχε σὲ πα-
ρακαλῶ τὴν τσάντα μου.

Καὶ τρέχει πεταχτὴ πεταχτὴ στὴ τουαλέττα.

Ἡ μοναδικὴ μου σωτηρία βρισκόταν ἐκεῖ, κοντὰ στὰ

χέρια μου. Κυττάω γύρω κανέναν και το γκαρσόνι ακόμη ήταν στη κουζίνα. Με τρέμοντα δάχτυλα ανοίγω το τσαντάκι της πρόην φίλης μου. Στο πορτοφόλι, κοντά στο καθρεπτάκι, ήταν τέσσερα χαρτιά των πενήντα δραχμών. Αρπάζω ένα. Κλείνω, ζητάω το λογαριασμό και πληρώνω με ψυχραιμία.

Έν τώ μεταξύ ή Χρυσή, γυρίζει χαρωπή, με το μούτρο βαμμένο και τα χειλιάκια της τελείως... κατακόκκινα.

— Πάμε;

— Πάμε.

— Ξέρεις πόσο ευχαριστημένη είμαι που σε ξαναβλέπω; Δεν πιστεύω να μ' αφήσεις έτσι, ε; Έχω χιλιά δυό να σου πω.

Και με τραβάει άγκαζέ, αφήνοντας το σώμα της όλο πάνω μου. Μου φαίνεται έξοχη, καλή, τρυφερή. Μήπως κατάλαβε τίποτα; Μήπως υποπτεύθηκε τη φτώχεια μου και άφησε ξεπίτηδες τη τσάντα της στο τραπέζι, για να με βγάλει από τη στενοχώρια; Με προσκαλεί σπῆτι της δέχομαι ένθουσιασμένος. Φθάνουμε, μπαίνω στο ιδιαίτερο δωματάκι της. Ξαπλώνω και στο νιβάνι με τα μοντέρνα μαξιλαράκια ή έλπίδα αρχίζει να ξαναγεννιέται μέσα μου· δεν πρέπει ποτέ κανείς ν' απελπίζεται. Τώρα πούμαι χορτασμένος, μούρχεται πίσω όλο το θάρρος· ακόμα και να έξομολογηθώ. Θα μπορέσω να την συγκινήσω χωρίς να την κυττάω, μέσ' το σκοτάδι του δωματίου, της μιλάω για τη δυστυχία μου. Η Χρυσή άκούει. Με λέξεις κομμένες απ' τη ντροπή, φτάνω στο κλέψιμο των πενήντα φράγκων. Ένα δάκρυ κυλάει απ' το βλέφαρο της Χρυσής. Τα χειλιά της πλησιάζουν τα δικά μου και με φιλάει όπως ποτέ δε με είχε φιλήσει. Φιλάει τη φτώχεια μου· φιλάει τη ντροπή μου.

— Έ, και για τόσο μικρό πράμμα ντρέπεσαι; Έσθ' έχεις ξοδέψει τόσα και τόσα για μένα!

— Έπειτ' από λίγες μέρες βοήκα δουλειά σε μιὰ τράπεζα, κι όταν πήγα σπῆτι της Χρυσής για τα της πληρώσεω το χρέος μου και να την ευχαριστήσω, αυτή με κράτησε ώρες πολλές και ξαναγεννίσαμε καλοί φίλοι, χωρίς πια να ξαναχωριστούμε.

(Μετάφρασις εκ του Ιταλικού)

ΑΝ. ΚΑΡ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΛΟΓΙΟΥ

Ο ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΟΣ... ΚΟΣ ΒΟΥΤΥΡΑΣ!

Σ' ένα απ' τα τελευταία φύλλα του περιοδικού «Νουμά» ο διηγηματογράφος κ. Παρρορίτης έδημοσίευσε κριτική για τον διηγηματογράφο κ. Δημ. Βουτυρά· γιατί είνε πρόβλημα ο κ. Βουτυράς. Η κριτική αυτή εδασίσθησε σε μιάν άλλη παλαιότερη του κ. Γρ. Ξενοπούλου για τον κ. Βουτυρά δημοσιευμένη στο «Νουμά» και που εκδηλώνει μιάν άμφιβολία για την αξία του συγγραφέως, μ' έλη τη διάθεση που επιτίθεται εναντίο του. Ο κ. Παρρορίτης θέλοντας να ξεκαθαρίσει τη θέση, που ο κ. Βουτυράς κατέχει στη φιλολογία μας, επιτίθεται χωρίς έπιφυλάξεις, κ' υποστηρίζει πως δεν είνε πρόβλημα ο κ. Βουτυράς, γιατί

τα έλαττώματά του το άποδεικνύουν και μέμφεται μάλλον στα τους νέους εκείνους που τον ύμνούνε.

Κι' όμως, αν και ή κριτική αυτή του κ. Παρρορίτη είνε απροκάλυπτη και καυστική, διότι όμως πρόερχότανε από συνάδελφο και διότι πλείστοι άλλοι κριτικογράφοι δεν εκφράσανε για τον κ. Βουτυρά τη γνώμη τους, ή και αν έτυχε για τις εκδόσεις του κάτι να γράψουνε, θελήσανε ν' αποφύγουνε την άστηρητότητα προς ένα συγγραφέα φτωχό και με παιδιά, ή κριτική αυτή δεν έλυσε το πρόβλημα του κ. Βουτυρά κ' υπάρχουνε πλείστοι φιλόλογοι που θεωρούνε αυτόν μεγάλο διηγηματογράφο και μερικοί έναν μέτριο. Οί μὲν θαυμασται του είνε οί νέοι—εκτός ελάχιστων εξαιρέσεων—οί δε μή τισούτοι οί παλαιότεροι λογοτέχναι, που δεν παρασύρονται από τις ίκανοποιήσεις που δίνουν στη νεανική ψυχή τα φανταστικά διηγήματα του κ. Βουτυρά. Και θα μένει άκόμη πρόβλημα ή αξία ενός διηγηματογράφου, που και το Άριστειον έπήρε κι' έλα του τα έργα, βρέθηκε ευτυχής, για να τα δει τυπωμένα πριν πεθάνει. Γι' αυτόν ξεχωριστά οί νέοι, κ' έδω και στην Άλεξάνδρεια, εκάμανε υπερβολικό θόρυβο. Ο κ. Βουτυράς, αν και παντρεμένος και μεσήλικας, έντούτοις συναναστράφη τους νέους και μαζί τους έπήγε στις ταβέρνες, έτραγουδῆσε, διασκεδάσε και κατόρθωσε έτσι ανάμεσα των νέων, να θεωρείται στους φιλολογικούς κύκλους αγαπητός και συμπαθής. Περισσότερο μάλιστα συμπαθής, διότι τη δυστυχία του ήθελε να την διαλαλεί, ενώ άλλοι συγγραφείς με κανένα τρόπο δε θα καταδέχονταν να κάμουνε τη δυστυχία τους εκθετή στους δρόμους και στις ταβέρνες. Άλλως τε έδω στην Έλλάδα το να δυστυχεί ένας συγγραφέας είνε φυσικόν και δη παλαιότερα. Έκείνο όμως που έγινε για τον κ. Βουτυρά, δεν έγινε, όμολογούμε γι' άλλους πεζογράφους π.χ. για έναν Παπαδιαμάντη, να προθυμοποιηθούνε οί έκδοτικοί οίκοι να τυπώσουνε όλα τα έργα του, και, βέβαια, όχι όλίγα να κερδίζει απ' αυτά. Δέ θέλω να γράψω συμπληρωματικά, τι γνώμες έχω για τον κ. Βουτυρά, στο παρόν άρθρο, που άρκετά εκτιμώ το τάλαντό του, άπέναντι της κριτικής του κ. Παρρορίτη, αν και κινδυνεύω, να μη λύσω ούτε έγώ το πρόβλημα τούτο, με όσα έπιχειρήματα κι' αν παρατάξω. Θέλω όμως την εργασία αυτή να κάμουν οί παλαιοί, αν αποφασίσουνε να εξέλθουνε απ' την ουδετερότητά τους. Ότι μιὰ μέρα θα γραφούνε πολλά για τα πληθυντικά έλαττώματά του· δεν χωρεί άμφιβολία. Οί ίδιοι θερμάμοι σημερινοί θαυμασται του, όταν μεγαλώσουνε στα χρόνια, θα αντιληφθούνε καλά, πόσο είχανε παρασυρθεί στις πρώτες έντυπώσεις τους. Δεν πρόκειται λοιπόν ο κ. Βουτυράς να μένει επί πολλά έτη προβληματικός, όπως θα συνέφερε, βέβαια, στον ίδιο. Έκείνο όμως που μπορούμε να παρατηρήσουμε, έφ' όσον δεν ανήκουμε στην τάξη των υπερθυμαστών του, είνε τούτο, ότι ο θόρυβος, που για τ' όνομά του γίνηκε στην τελευταία δεκαετία 1913—1922 παρέλυσε σχεδόν οί θαυμασται του όλονέν λιγοστεύουν και ή αλήθεια αποκαθίσταται με τον

ANDRÉ LICHTENBERGER

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΒΑΣΙΛΗΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Η μυίγες

Τρεις φορές τις έδιωξε ως τώρα. Ξανάρχονται πάλι. Κακόμοιρες που είνε! Με τα φρύδια ένωμένα ο Μιχαλάκης παραμονεύει. Ο καιρός είνε γλαυρός, μάλλον ζεστός. Τούφεραν το άπογευματινό του στον κήπο: τέσσερα μπισκότα κι' ένα ροδάκινο κομπούτα. Θα έκανε σε μιὰ προφυλαγμένη γωνιά ένα γευματάκι θαυμάσιο. Άλλά κάτι λαίμαργες παληόμυγες και συχαμένες, έρχονται και τον βασανίζουν. Άδικα κουνά τα χέρια τον ή το μαντήλι του. Πετούν για ένα δευτερόλεπτο, έπειτα, πεισματωμένες, ξανάρχονται και βουίζουν ειρωνικά στ' αυτιά του Μιχαλάκη. Είνε πάρα πολύ. Ο θυμός κάνει τα μάγουλά του να κοκκινίζουν. Ο Μιχαλάκης δεν ήθελε το κακό τους, άλλ' άφου τον προκαλούν, θα ιδούνε. Δέ θα παραχωρήση τη θέση του σ' αυτές τις ακάθαρτες, ούτε θα μοιράση βέβαια το φαί του μ' αυτές... Άκριβώς να μιὰ χονδρή, γυαλιστερή, άγενής. Ο Μιχαλάκης την άναγνωρίζει. Είνε ή πύθ πεισματάρα. Τον κοροϊδεύει και περπατά με μικρά γρήγορα βηματάκια και τώρα τρίβει τα πόδια της από ευχαριστησι και τείνει τη προβοσκίδα... Σιγά σιγά ο Μιχαλάκης πλησιάζει το χέρι... Με μιὰ χειρονομία την τσάκωσε. Θα πληρώση για τις άλλες. Ποιά θα είνε ή τιμωρία της; να τη λύσση; Μπᾶ; Του φέρνει άηδία. Κι' έπειτα χρειάζεται ένα παράδειγμα. Πολιορκούμενος στο Γκρόνολ από τους Τούρκους, ο Στέφανος ο 1ος ο φονηός, δεν ευχαριστιότανε να σκοτώνη τους κατασκόπους που άιχμαλωτίζε. Τους ξανάστελνε στον έχθρο άφου τους έκοβε τα αυτιά και τα χειλιά. Δεν μπορεί κανείς να κόψη τα χειλιά και τ' αυτιά σε μιὰ μυίγα· είνε πολύ δύσκολο. Άλλά μπορεί κάλλιστα να της βγάλη τα φτερά.

Κρίκ... κρίκ... τελείωσε. Μ' ένα κίνημα, ο Μιχαλάκης μόνη της. Και σύντομα θα πιστευθεί έτσι, πως ο κ. Βουτυράς παρ' αξίαν εξετιμήθη, ενώ θα του ήρμοζε ο έπαινος του καλού μόνον διηγηματογράφου. Ο χρόνος είνε δικαιοτέρας κριτής. Ο κ. Βουτυράς κατόρθωσε να έχει πλείστους φίλους. Άλλά ο χρόνος, που δεν γνωρίζει φιλίες και συμπάθειες, στρέφεται τώρα εναντίον του. Αυτά καθάινουν εκείνοι που δημιουργούν ένα θόρυβο τεχνικό ή υπερβολικό για τ' όνομά τους—κάποτε τον άκούσαμε να μιλάει περιφρονητικά για τον Μ. Γκόρκυ άπέναντι του... ατόμου του—σιγά-σιγά αποκαλύπτονται από ένα κοινό που έρχεται, ενώ ο συγγραφέας άπέρχεται, ένα κοινό με ύγιες κι' άνεπηρέαστες άστηρες αντιλήψεις και κρίσεις, που έννοσει να ύψώνει εκεί που πρέπει τον κάθε λογοτέχνη ή και να τον άγνοεί τελείως.

Κ. Α. ΦΩΤΑΚΗΣ

Μετάφρ. Άδος ΠΑΡ. ΠΑΠΑΜΑΝΟΥΗΛ

κως πετά μακριά το άκρωτηριασμένο ζώψιο. Είδε αυτό το μάθημα να χρησιμεύση στις άλλες και να τον άφίσουν ήσυχο.

Δέ βαρύνεσαι! θάλεγε κανείς πως αντί να τις φοβίση αυτή ή τιμωρία τις έκανε πιο ένοχλητικές λες και τους δίνει ευχαριστησι να χτυπιούνται γύρω στο Μιχαλάκη και να τον φουρκίζουν.

Τους χρειάζοταν αυτό. Έκενος δεν τους επιτίθεται. Μόνον άμύνεται. Άλλ' άφου τον προκαλούν... Παν... Παν... Έπί δέκα δευτερόλεπτα τα δάχτυλα του Μιχαλάκη άνοιγοκλούν. Είνε επιδέξιος. Κατά τα δέκα αυτά δευτερόλεπτα μιὰ άόμη μυίγα με τα φτερά κομμένα, έπεσε καταγής. Όσο πάει και δυναμώνει τη μάχη. Με τα δόντια σφιγμένα, παραμονεύει τους αντιπάλους. Με ήδονη υιώθει το σώμα τους που σπαρταρά μέσα στα δάχτυλά του και κρίκ—κρίκ τις άκρωτηριάζει.

Έ λοιπόν; Τους έπρεπε και καλά την έπαθαν. Μόλις δύο τρεις μυίγες σαστισμένες στριφογυρίζουν άκόμη στον άέρα. Δεν τολμούν πια να καθίσουν. Η άλλες εξηφανίσθησαν. Ο Μιχαλάκης είνε νικητής. Θα φάγη ήσυχα το άπογευματινό του, θα άπολαύση το θρίαμβό του.

Κάθετα φέρνει κοντά του το πιάτο, βάζει στο στόμα του ένα κομμάτι φρούτο βουτηγμένο στη ζάχαρη. Άλλά πριν το έγγιση με τα χειλιά του ή χειρονομία του σταματά. Με τα μάτια καρφωμένα ο Μιχαλάκης βλέπει πάνω στο τραπέζι ένα πράγμα που τον πλεισιάζει.

Τι είνε αυτό; Είνε μιὰ μυίγα. Η καλύτερα ήτανε πριν από λίγο. Άλλά τώρα δεν είνε παρά ένα σκουλήκι μαύρο και άξιολύπητο. Είνε στερημένο από τα φτερά του και τρέμει το μικρό του σωματάκι. Τα πόδια χτυπούν στη τύχη, τραβούν το ζωο από δω κι' εκεί χωρίς να ξέρη σάν να έπρόκειτο ζαλισμένο από φρικτό πόνο το φτωχό σακάτικο σώμα να περπατά, να περπατά χωρίς σκοπό έως ότου παύση να πονή.

Άποβλακωμένος ο Μιχαλάκης σηκώνεται. Τα μάγουλά του γίνονται ωχρότερα. Νοιώθει μιάν άνατριχίλα Έξαφνα άναστενάζει. Από όλες τις μεριές ξεφυτρώνουν στο τραπέζι όμοια σκουλήκια. Τώρα υπάρχουν δύο, τρία, τέσσερα, πέντε, που πάνε κι' έρχονται άδιάκοπα μες το σπασμό της άγωνίας τους. Μερικά έχουν κομμάτια από φτερά. Διασταυρώνονται δίχως να βλέπονται μεταξύ τους. Κι' όλο και νέα προβάλλουν.

Ο Μιχαλάκης σπρώχνει μακριά το πιάτο του και φεύγει. Άλλ' όλο το άπόγευμα και μέσα στο σκοιερό κήπο και στις αίθουσες του παλατιού το φεβερό θέαμα τον κηνυγᾶ.

Και τη νύχτα δεν κατορθώνει να κοιμηθῆ.

Στο σκοτάδι, απ' όλες τις μεριές, μέσα στο άπειρο, σε άτέλειωτες λιτανείες οί άκρωτηριασμένες μυίγες χωρίς φτερά προχωρούν επάνω του. Μάταια προσπαθεί να τις

διώξη. Τα μέλη του είνε βαρεία σαν μολύβι. Τόν πλησιάζουν σκαρφαλώνουν στις γάμπες του μαζεύονται μπουλούκια, τού γεμίζουν τὸ στήθος.

Γύρω του γίνεται μιὰ ἀτέλειωτη φασαρία πού ὄλο δυναμώνει. Τα ἀκρωτηριασμένα ζωῖφια προσβάλλουν τὸ λαιμό του, τὸ στόμα του, τ' αὐτιά του καὶ τὸν γεμίζουν. Πνίγεται καὶ ξυπνᾷ χτυπώντας τὸν ἀερασιμὲ τὰ χέρια του, ἰδρωμένος ἀπὸ ἀγωνία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Οἱ θρωῖλοι τῆς οἰκογενείας Καϊνόφ.

Ἡ ἱστορία τῶν Καϊνόφ εἶνε παράξενη καὶ ἄγρια. Φεύγοντας μὲ τὸ βάρος τῆς κατάρας τοῦ οὐρανοῦ ὁ Καῖν, ὁ ἀδελφοκτόνος, κατέφυγε στήν ἔρημο. Καὶ ἐκεῖ μισούμενος γιὰ τὸ ἐγκλήμα του καὶ ἀπελπισμένος πιά γιὰ νὰ ἐπιτύχη συγγνώμην βλέποντας πῶς ἡ ἐκδίκησις τοῦ Θεοῦ θὰ ἐβάρυνε τοὺς ἀπογόνους του ἀπὸ γενεὰν εἰς γενεάν, ἀπεφάσισε νὰ ἐξολοθρευθῆ τῇ φυλῇ του. Καὶ γιαντὸ πρὶν πεθάνῃ μάζεψε ὄσους εἶχαν γεννηθῆ ἀπ' αὐτὸν τοὺς εἶπε τὸ ἐγκλήμα πού ἐβάρυνε πάνω τους καὶ τοὺς ἔβαλε νὰ σκοτώσουν οἱ ἴδιοι τὰ παιδιά τους γιὰ νὰ ἀπαλλαγοῦν ἐπὶ τέλος ἀπὸ τὴν ὀργή του Ἰεχωβά.

Ὅλοι ὑπῆκουσαν στὴ διαταγὴ τοῦ πατέρα. Μόνο ἡ πιὸ μικρὴ ἀπ' τὶς κόρες του δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ σκοτώσῃ τὸ τελευταῖο τῆς παιδί. Ἡρέσθη νὰ τὸ πετάξῃ σ' ἓνα δάσος γιὰ νὰ τὸ φάνε τὰ ἄγρια θηρία. Ἀλλὰ μιὰ πανθηρίνα τὸ πῆρε καὶ τὴν ἔφαγε μὲ τὸ γάλα τῆς. Ὅταν μεγάλωσε ὁ Καϊνόφ ἐγύρισε μὲς στοὺς ἀνθρώπους. Ἡ τόλμη του τὸν ἔκανε ἓνα μεγάλο ἀρχηγὸ καὶ ἀπὸ κείνον ἡ δυναστεία πού βασιλεύει στὴ Πανονία ἐπῆρε τὸ ὄνομά τῆς.

Οἱ Καϊνόφ διετήρησαν τὰ ἔξνη τῆς καταγωγῆς τους. Ἐνεργητικοί, ἀδάμαστοι, αἰμοχαρεῖς, ἔγιναν μιὰ φυλὴ ἀρπαχτική. Δηλαδή ἡ ἱστορία ὅλης τῆς Πανονίας εἶνε μιὰ διήγησι πολέμων καὶ σκοτωμῶν.

Κληρονόμησαν ἀπὸ τὸ πρόγονο ὄχι μόνο τὴ ψυχὴ του, ἀλλὰ καὶ φυσικὰ σημάδια πού δύσκολα κρύβονται. Γυρίστε σὸ παλάτι τοῦ Γκρόχολ στήν αἴθουσα πού εἶνε οἱ φωτογραφίες : σ' ὅλα τὰ ξεχρωσμένα κάδρα θὰ ἀγνωρίσετε, ἐλαφρῶς ἐξασθενημένα ἀπὸ τὶς διάφορες συγγένειες καὶ ἀπ' τοὺς αἰῶνας, τὰ ἴδια διακριτικὰ χαρακτηριστικά. Ἐχουν ἀνάστημα γίγαντος τὸ δέρμα μαυριδερό, τὰ μαλλιά μαῦρα καὶ σκληρά· τὰ πράσινα τους μάτια ἔχουν κάποια αἱματηρὴ χροιά. Τὸ γύρισμα τῆς μύτης εἶνε σάν ὄαμφος σαρκοφάγου πτηνοῦ. Γένεμα κόκκινα καὶ σκληρὰ σκεπάζουν τὰ τετραγώνια σαγόνι πού ποσεῖξέχει.

Καὶ μιὰ παράδοξη λεπτομέρεια θυμίζει, ἂν πρέπει νὰ πιστέψωμε τὴν ἐπικρατοῦσα παράδοση, συγχρόνως τῇ θεῖα κατάρα καὶ τὸ γάλα τῆς πανθηρίνας πού ἀνέθρεψε τὸν ἰδρυτὴ τῆς δυναστείας.

Οἱ Καϊνόφ δὲν κλαῖνε. Οὐρλιάζουν. Καὶ στοὺς μεγαλύτερους παιδικούς πόνους τῶν, δὲν ξεποῦν ποτὲ σὲ κλάμμα : Ὡς τώρα δὲν ἔβρουν τί θὰ πῆ συγγίνης. Οὔτε οἱ πιὸ σκληρὲς ἦττες, οὔτε οἱ πιὸ γλυκὲς συγγινήσεις δὲν κἀνουν τὰ μάτια τους νὰ δακρῦσουν. Καὶ πεθαίνουν ἄγριοι μὲ στεγνὰ τὰ μάτια.

Στὸ Μιχαλάκη τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ῥάτσας του εἶνε

ἐξασθενημένα. Καὶ πρέπει κανεὶς νὰ τὸν κυττάξῃ ἀπὸ πολὺ κοντὰ γιὰ νὰ διακρίνῃ σ' αὐτὸ τὸ σιωπηλὸ παιδάκι, πού τόσο ἀγαπᾷ νὰ κίβηται ἤσυχο μὲς στὴ σκιά, τὸν ἀλόγονο τῶν φιλοπολέμων κολοσσῶν. Αὐτὸς ὁ καὶνόμενος μεγαλώνοντας ἔγινε εὐθραστο κλαδάκι, τὰ μαλλιά του εἶνε πιὸ μαλακὰ καὶ σγουρά, τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου ἔγιναν λεπτότερα καὶ τὰ πράσινα μαῖα του εἶνε καθαρά.

Ἐν τούτοις σὲ μερικὰ σημεῖα ἀκόμη τὸν ἀναγνωρίζεις, καὶ πάντοτε τὸ γενικὸ γνῶρισμα τῶν Καϊνόφ ὑπάρχει :

Ὁ Μιχαλάκης δὲν ἔκλαψε ποτὲ του. Στὶς πιὸ μεγάλες του συγκινήσεις, μόνο τὰ δάχτυλά του ἀνοιγοκλῶν, τὰ δόντια του σφίγγονται τόσο πολὺ πού τρίζουν καὶ γίνεται τόσο ὠχρός, ὥστε θαρρεῖς πῶς δὲν ἔχει πιά αἷμα, καθόλου αἷμα κάτω ἀπ' τὸ διάφανο δέρμα του...

(Εἰς τὸ προσεχές : Τὸ συμβούλιον τοῦ Στέμματος)

|| ΑΠΟ ΟΛΟΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ ||

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

— Ἡ Ὁλλανδία πρόκειται νὰ ἐνωθῆ μετὰ τῆς Ἀγγλίας διὰ τρίτου τηλεφωνικοῦ καλωδίου, ἔχουσα ἐνωθῆ μέχρι τοῦδε διὰ δύο τοιούτων κατὰ τὸ 1922 καὶ τὸ 1923. Πολλοὶ Εὐρωπαϊκαὶ Κυβερνήσεις ἔχουν ἔλθει εἰς συμφωνίαν πρὸς ἴδρυσιν διεθνούς τηλεφωνικῆς ὑπηρεσίας καὶ ἡ Ὁλλανδία, λόγῳ τῆς γεωγραφικῆς θέσεώς τῆς, ἐπιμένει νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κέντρον τῆς τῆς αὐτῆς συγκοινωνίας.

ΤΕΧΝΑΙ

Ἡ Βασιλικὴ Φωτογραφικὴ Ἐταιρεία τῆς Ἀγγλίας ἀνήγειρον ἀναμνηστικὴν πλάκα εἰς τὸν Χένρι Φῶξ Τάμπολτ, τὸν πατέρα τῆς συγχρόνου φωτογραφίας. Κατὰ τὸ 1835 ὁ Τάμπολτ διακεκριμένος μαθηματικὸς τοῦ Κάμπριτζ, κατεσκεύασε φωτογραφικὴν μηχανήν, διὰ τῆς ὁποίας ἐφωτογράφησε τὴν οἰκίαν του, κατὰ δὲ τὸ 1841 ἔλαβε προνόμιον εὐρεσιτεχνίας διὰ τὸ «καλότυπὸν» του.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

— Ὁ καθηγητὴς Πῶλ Λωμονιὲ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μπορντὲ διωρίσθη ἑκτακτος καθηγητῆς τοῦ Γαλλικοῦ Πολιτισμοῦ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Κολομβία διὰ τὸ ἔτος 1924—1925.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

— Ἡ Βουλγαρικὴ Κυβέρνησις παραπονεῖται ὅτι δὲν ἔχει χρήματα πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν ἐκ Σερβίας καὶ Ἑλλάδος προσερχομένων προσφύγων. Ἡ κατάστασις τῶν προσφύγων αὐτῶν περιγράφεται ὡς ἀπελπιστικὴ.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Οἱ Κινέζοι ἔχουν παράδοσιν ἐξελέξεως τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τοῦ πιθήκου. Κατὰ τὴν παράδοσιν αὐτήν, κάποιος πιθήκος, ζήσας ἐπὶ πεντακόσια ἔτη ἐπάνω εἰς ἓνα βουνὸ καὶ τραφεὶς μὲ κυρῶδια καὶ νερό, ἔγινεν ἄνθρωπος. Ὁ πιθηκάνθρωπος αὐτὸς εἶχε ράβδον, ἡ ὁποία εἶχε τὴν ιδιότητα νὰ ἐκτείνεται εἰς οἷανδήποτε ἀπόστασιν καὶ τῆς ράβδου αὐτῆς ἔκαμνε χρῆσιν ὁ πιθηκάνθρωπος πρὸς ἄμυναν του. Ἐκτὸς τούτου, ὅταν ἔβγαине τριχὲς ἀπὸ τὸ στήθος του καὶ τὰς ἔρριχνε στὴ Γῆ, ἐγίνοντο αὐτὰ στρατιῶται καὶ ὑπερῆσιζον τὸν πιθηκάνθρωπον. Εἰς πολλὰ Κινέζικα σπῖτια εἶνε κρεμασμέναι εἰκόνες τοῦ πιθηκάνθρωπου αὐτοῦ πρὸς ἐκδίωξιν τῶν δαιμόνων. Ὁ πιθηκάνθρωπος αὐτὸς, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἔκλεπεν ἐκ τοῦ Παραδείσου ἓνα ἀχλάδι, ἀλλὰ δὲν ἐτιμωρήθη.

— Ἡ πόλις τῶν διαζυγίων κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους ἦσαν αἱ Θῆβαι τῆς Αἰγύπτου. Συμφώνως πρὸς πάμπαν, ἀνακαλυφθέντα κατὰ τὰς τελευταίας ἀνασκαφὰς ἐκεῖ, ἐδίδοντο τὰ πρῶτα διαζύγια. Πρὸς τοῦτο ἔχρηάζοντο τέσσαρες μάρτυρες καὶ εἰς συμβολαιογράφος. Ἡ αἰτία τῶν διαζυγίων δὲν περιγράφεται.

ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΟΝ ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΕΙΟΝ
Η "ΕΡΓΑΝΗ ΑΘΗΝΑ,"
ΕΙΔΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ ΟΡΕΙΧΑΛΚΟΥΡΓΙΑΣ
ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΙΣ ΟΔΩΝ ΤΕΝΕΔΟΥ & ΣΥΚΙΝΟΥ (ΠΑΡΑ ΤΗ ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓΑΜΩΝ)
ΟΡΕΙΧΑΛΚΙΝΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΠΛΟΠῆ 1' ΑΣ ΚΑΠ.
Δεχόμεθα πᾶσαν παραγγελίαν τῇ ὑποδείξει τῶν κ. κ. πελατῶν. Εἰς τοὺς κ. κ. ἐργολάβους πᾶσα εὐκολία.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Ἰδρυθεῖσα τῷ 1893
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ
Δρ. 72,000,000
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ
Δρ. 23,000,000
ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ—Τηλ. Διευθ.: ΤΡΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ
Ἀργίριον, Αἴγιον, Ἀλεξανδρούπολις, (Δεδεάγατος) Ἀμαλιάς, Ἀμφισσα, Ἀργος, Ἀργοστόλιον, Βόλος, Γύθειον, Δημητσάνα, Δράμα, Ζάκυνθος, Ἡράκλειον, Θεσσαλονίκη, Ἰθάκη, Ἰωάννινα, Καβάλλα, Καλάβρυτα, Καλάμαι, Καρπενήσιον, Καστορία, Κέρκυρα, Κόστρον (Λήμνος), Κιάτον, Κοζάνη, Κόρινθος, Κυπαρισσία, Λαμία, Δάρισσα, Λεβάδεια, Λίμνη Μεγαλόπολις, Μυτιλήνη, Ναύπακτος, Σάμνη, Πάτραι, Πειραιεὺς, Ποταμὸς (Κύθηρα) Πρέβεζα, Πύργος, Ρέθυμνος, Σάμος (Βαθῦ), Σάμος (Καυλὸβασι), Σόροβιτο, Σπάρτη, Σῦρος, Τρίκαλα, Τρίπολις, Τσοτύλιον, Ὑδρα, Φλώρινα, Χαλκίς, Χανία, Χίος.
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ
(Ἐν Ἀγγλίῳ) Λονδίον, 22 Fenchurch Street, (Ἐν Κωνσταντινουπόλει) προσωρινῶς κλειστὸν, (Ἐν Ἀμερικῇ) Νέα Ὑόρκη, 25 Pine Street, Βοστώνη (Athens Banker's Corporation) (Ἐν Αἰγύπτῳ) Ἀλεξάνδρεια, Κάιρον, Πόρτ-Σαΐδ, (Ἐν Σμύρνῃ) (προσωρινῶς κλειστὸν), (Ἐν Κύπρῳ) Λεμεσὸς, Λευκωσία.
ΠΥΚΝΟΤΑΤΟΝ ΔΙΚΤΥΟΝ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΩΝ
Καταθέσεις εἰς Δραχμὰς καὶ Συναλλάγμα ἐπὶ τοῦ Ἐσωτερικοῦ ἐν ὄψει καὶ ἐπὶ προθεσμίας.
ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ ὉΡΟΥΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ — Ὑδρυθεῖσα τῷ 1918
Ἐδρα ἐν Ἀθήναις. — Ὑποκαταστήματα ἐν Πειραιεὶ, Πάτραις, Σύμφ.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ καταβληθὲν Δρ. 10.000.000
ΚΕΦΑΛΑΙΑ ἀποθεματικά Δρ. 2.067.802,95
Πρόεδρος τοῦ Διοικ. Συμβουλίου: Παντελῆς Τσιτσικλῆς
Σύμβουλοι Διευθυνταί: Δ. Μιαούνης καὶ Ἀν. Σπουργίτης.
* Τραπεζικαὶ ἐργασίαι παντὸς εἴδους.
Καταθέσεις εἰς Δραχμὰς καὶ Ἐνα νομίσματα ὑπὸ τοῦ εὐνοχαιτέρους ὄρους.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΓΡΑΜΜΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ — ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ
ἐκτελουμένη διὰ τῶν γνωστῶν πολυτελῶν καὶ τεχνῶν ὑπερωκεανίων τῆς.
ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΓΡΑΜΜΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-Θ/ΝΙΚΗΣ—ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ—ΚΩΝΣΤΑΝΤΖΗΣ—ΒΑΡΝΗΣ—ΠΕΙΡΑΙΩΣ—ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ
ἐκτελουμένη διὰ τοῦ ταχυτάτου ὑπερωκεανίου τῆς «ΠΑΤΡΙΣ» καὶ τοῦ γνωστοῦ πολυτελεῶς θαλαμηγοῦ «ΑΝΔΡΟΣ»
Μηνιαία γραμμὴ Πειραιῶς—Χίου—Μυτιλήνης—Θ/νίκης—Βόλου—Πειραιῶς—Πατρῶν—Μασσαλίας
ἐκτελουμένη διὰ τῆς πολυτελεῶς θαλαμηγοῦ «ΝΑΕΟΣ».
Γραμματὶ δε' ὄλους τοὺς ἑλληνοκτοὺς λιμένας.
Πληροφορίαι: Ἐν Πειραιεὶ ΓΕΝΙΚΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ, Μέγαρον Βάττη, 1ον πάτωμα τηλ. 3—64
Ἐν Ἀθήναις, Ἀπελλοῦ 1 Τηλ. 6—44.

ΜΕΤ' ΟΛΙΓΑΣ ΗΜΕΡΑΣ

Κ. Α. ΦΩΤΑΚΗ

ΤΟ ΑΠΟΠΑΙΔΟ

ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟ ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟ
ΕΚΔΟΣΙΣ "ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΟΥ"

ΤΟ ΑΠΟΠΑΙΔΟ είναι το έργο που θ' άψιση εποχή στα ονικά μας.

ΤΟ ΑΠΟΠΑΙΔΟ όλοι όσοι το διαβάσουν, θά δοκιμάσουν αίσθημα βαθείας συγκινήσεως.

ΤΟ ΑΠΟΠΑΙΔΟ θά προκαλέση τά δάκρυα καί στούς πιό ψύχραιμους άναγνώστας.

ΤΟ ΑΠΟΠΑΙΔΟ ξεφεύγει άπ' τά σύνορα τής στενής ήθιογραφικής πεζογραφίας, για να συναγωνιστή τά έργα τοῦ παγκοσμίου ένδιαφέροντος.

ΤΟ ΑΠΟΠΑΙΔΟ εκτυλίσσεται σέ σκηνές ρεαλιστικές, παρμένες μέσ άπ' τό βόρο τής Αθηναϊκής κοινωνίας, γιομάτες σκληρότητα καί φρίκη, πού ή δυνατή πέννα τοῦ συγγραφέως επιτυχημένα ζωγραφίζει, παρουσιάζοντας μία κοινωνία φτώχη καί κλιτισμένη, έτοιμή για να δημοσιονόγη ένα μεγάλο θέμα.

πού είναι ό ήρωας τοῦ μυθιστορήματος.

ΤΟ ΑΠΟΠΑΙΔΟ όσοι διαβάσουν, θά αισθανθούν μέσ τή ψυχή τους ένα συναρπαστικό έπαναστατικό άνεμο πέρα τοῦ θύματος καί ένάντια τών δασκάλων, γονέων, τών όργάνων τής έξουσίας, πού συνήργησαν, για να καταστήσουν τό πλάσμ' αύτό δυστυχημένο καί άξιοδάκρυτο στόν κόσμο τοῦτο.

Ένα τέτοιο μεγαλόπνευστο έργο ανέλαβε ό έκδοτικός οίκος «Παντογνώστης» να έκδόση, με την στερεάν έπίδρα, ότι θά έξυπηρετήση, όχι μόνον τό πολύ κοινό, αλλά καί γενικά μιάν άνώτερη, αύστηρή άπαιτήση, περί εραδείξεως ένός φιλολογικού έργου, ίκανού ν' αντιπροσωπεύση καί τιμήση τά έλληνικά γράμματα.

Τό 'Απόπαιδο ήτοδύθη ό ήθοποιός τοῦ Θιάσου
Κοστώλη
κ. ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΜΕΤ' ΟΛΙΓΑΣ ΗΜΕΡΑΣ

ΤΟ "ΑΠΟΠΑΙΔΟ,"